اولین و یگانه روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.Madandaily.com

سه‌شنبه ● ۸ آذر ۱۴۰۱ ● ۴ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ ● ۲۹ نوامبر ۲۰۲۲ ● سال پنجم ● شماره ۹۷۰ ● ۸صفحه ● قیمت ۳۰۰۰ تومان

روزنه‌های امید پدیدار شد

استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند با ارائه ایده‌های فناورانه، نقش مهمی را در حل چالش‌ها و اصلاح فرآیندهای عملیاتی و گسترش مرزهای فناوری و دانش فنی برعهده داشته باشند. به اعتقاد بسیاری از کارشناسان، باید همکاری‌های میان صنایع معدنی با بخش فناوری و دانش‌های نو، به‌صورت نیاز محور باشد و این امر زمانی محقق می‌شود که این ۲ از توانمندی‌های یکدیگر مطلع...

۷

اشتراک منافع کلید حل مشکل معدن

کارشناسان عوامل ایجاد تعارض منافع را بروکراسی سنگین، پیچیده و زمانبر دستگاه‌های اداری و موازی‌کاری‌های زائد در روند پیگیری مباحث کاری می‌دانند که در بخش معدن به‌شدت و حدت بیشتری به‌چشم می‌خورد. حاصل این فرآیند فرساینده، چیزی جز رکود و ناتمام ماندن طرح‌ها و پروژه‌های اکتشافی و معدنی نیست و به‌این‌ترتیب، شاهد آن هستیم...

۲

یادداشت‌ها

توسعه صنعتی صنایع ارزان‌می‌شود

۴

چاره بحران معدن چیست؟

۶

ساخت مسکن ملی غیرممکن نیست

۸

تیترهای روز

تامین مالی ۶۸۰۰ میلیارد تومانی «کگل»

منطقه معدنی گل‌گهر با داشتن معادن غنی از سنگ‌آهن به‌عنوان یکی از مطرح‌ترین قطب‌های فعال معدنی، صنعتی در خاورمیانه است. این منطقه از قابلیت‌های بسیاری برای تبدیل‌شدن به یک منطقه بزرگ و رقابتی در سطح ایران و حتی جهان برخوردار است. این ذخایر معدنی در استان کرمان و در ۵۰ کیلومتری جنوب غربی شهرستان سیرجان واقع‌شده است. در دوره معاصر عملیات اکتشاف و پی‌جویی طرح سنگ آهن گل‌گهر در سال ۱۳۴۸ آغاز شد. کانسار سنگ آهن گل‌گهر در شش آنومالی مجزا درمجموع با ذخیره‌ای در حدود ۱۲۰۰ میلیون تن...

۵

«روزگار معدن» بررسی کرد

باید و نبایدهای توسعه معدنکاری دیجیتال

امروز بخش معدن در شرایطی قرار گرفته که حرکت به‌سمت دیجیتال شدن فعالیت‌ها برایش امری ضروری است و می‌تواند توان رقابتی‌اش در بازارهای صادراتی را در سال‌های آینده نشانه بگیرد. در حالی که بخش معدن در شرایط عادی و به‌گفته مسئولان مرتبط با این بخش با عقب‌ماندگی مواجه و جبران آن، نیازمند سرمایه‌گذاری و حمایت همه‌جانبه است. حال باید دید در چنین شرایطی، معدنکاری دیجیتال با چه چالش‌هایی مواجه می‌شود. بخش معدن برای افزایش بهره‌وری و استفاده بیشتر از ذخایری که در اختیار است...

۳

عکس: روزگار معدن

کرونا و رکود در تقابل با امید بازار فلزات

تلاطم در بازار فلزات غیر آهنی ادامه دارد

۴

سرمقاله

ضرورت شفافیت و عدالت در حقوق دولتی

مجید معصومی گودرزی
فعال حوزه سنگ‌آهن

یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های معادن، افزایش شدید حقوق دولتی است. گفته می‌شود که حقوق دولتی دریافتی از معادن در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال ۱۳۹۷، بیش از ۹۱۰ درصد افزایش داشته است.

این در حالی است که افزایش این حقوق باید در چارچوب مشخصی انجام گیرد و تغییرات براساس اصول منطقی و کارشناسی‌شده باشد.

آنچه در شرایط امروز اقتصادی کشور، بیش‌ازپیش اهمیت خود را به رخ می‌کشد، این است که بخش معدن باید موردحمایت قرار گیرد.

این بخش نیاز به توسعه، سرمایه‌گذاری و ارزآوری دارد و در این مسیر باید بسیاری از موانع برطرف و کارها تسهیل شود. بنابراین مقدمه حمایت از معدن، جزو ضروری‌ترین موضوعات بخش حاکمیتی به‌شمار می‌رود که باید به آن توجه ویژه‌ای نشان داد.

اما در حال حاضر این میزان رشد صعودی و یک‌باره حقوق دولتی فشار زیادی به معادن کوچک‌مقیاس وارد کرده است.

افزایش تصاعدی حقوق دولتی و وضع عوارض صادراتی حتی برای مواد معدنی مانند هماتیت که مصرف داخلی ندارند، از جمله عوامل بازدارنده‌ای است که به‌نفع بخش معدن نیست.

ادامه در صفحه ۲

ضرورت شفافیت و عدالت در حقوق دولتی

ادامه از صفحه اول

از چالش‌هـای دیگـری کـه در ایـن زمینـه به‌چشـم می‌خورد، این اسـت که برای محاسبه حقـوق دولتی از فرمول یکسـانی بـرای معادن بزرگ و کوچک اسـتفاده می‌شـود که به‌دور از شـیوه عدالت‌محوری است و به هر ۲ گروه فشار می‌آورد.

لازم است به نادیده گرفتن عوامل تاثیرگذاری ماننـد عیـار، مقیـاس و میـزان باطله‌بـرداری اشـاره کرد کـه از دیگـر چالش‌هـای مهم در شـیوه رایـج محاسـبه و اخـذ حقـوق دولتی است.

هم‌اکنون باتوجه به تغییرات زیاد نرخ شـمش فـولاد و به‌دلیـل تغییـرات نـرخ ارز و پاییـن آمدن نسـبی ارزش حقوق دولتـی با ارقام ثابت در سـال‌های اخیـر، دسـتورالعمل اخذ حقوق دولتـی براسـاس درصـدی از فاکتـور فـروش اعمال شـده اسـت (تا ارزش حقـوق دولتی نیز بـا افزایـش تورم و بـالا رفتن نـرخ ارز، کاهش نیابد).

البته گفته می‌شود که قرار است شیوه محاسبه حقوق تغییراتی داشته باشد و به‌زودی محاسبات با اسـتفاده از نرم‌افزار و به‌صورت سیسـتماتیک انجام شود.

این اتفاقی اسـت که از مدت‌هـا پیش بخش معدن انتظار آن را می‌کشید و امید است باتوجه به عوامل تاثیرگذاری مانند عیار، مقیاس، میزان باطله‌بـرداری و امثـال آن در نرم‌افزار محاسـبه حقوق به‌زودی شاهد شـفافیت و رعایت عدالت باشیم.

البتـه دولـت هـم در وصـول مطالبـات بـا چالش‌هایی روبه‌رو اسـت و مسئولان دولتی در سـخنان خود بارها از تاخیـر در پرداخت حقوق دولتی گلایه داشته‌اند.

بـرای حل این مشـکل، پیشـنهاد می‌شـود عـلاوه بـر در نظـر گرفتـن جرایـم تاخیـر، سیاسـت‌های تشـویقی جذابـی هـم بـرای بهره‌برداران خوش‌حسـاب در نظر گرفته شـود. ایـن مشـوق‌ها می‌تواننـد شـامل معافیت‌های مالیاتـی و امـکان تخصیص بخش بیشـتری از حقـوق دولتـی برای انجـام طرح‌هـای تحقیق و توسعه باشند.

توجـه به ایـن نکته هم ضروری اسـت که در برخی مـوارد، پرداخت مطالبـات بهره‌برداران از شرکت‌های دولتی (ازجمله ذوب‌آهن و فولاد) با تاخیر مواجه می‌شـود که این موضوع در برخی موارد، شـاید موجب تاخیـر در پرداخت حقوق دولتی نیز بشود.

در زمینه نحوه هزینه‌کرد حقوق دولتی، دولت در این بخش کاسـتی‌هایی برای تخصیص منابع مالـی به‌منظور توسـعه زیرسـاخت‌های مناطق دورافتاده دارد.

طبـق تبصـره ۴ از مـاده ۱۴ قانـون معادن، دولت مکلف اسـت درآمد حاصـل از اجرای این ماده را همه‌سـاله در بودجه سـالانه منظور کند تـا حداقل ۶۵ درصـد آن در چارچوب قوانین و مقررات مالی کشـور و در راسـتای اجرای بهینه تکالیـف و ماموریت‌هـای توسـعه بخش معدن و صنایع معدنی کشـور توسـط وزارت صنعت، معـدن و تجارت هزینه شـود و در تبصره ۶ نیز، ۱۵ درصـد آن برای زیرسـاخت، توسـعه و رفاه اسـتان محل معـدن و در تبصـره‌ای دیگر ۱۲ درصـد برای منابع‌طبیعی اسـتان در نظر گرفته شـده اسـت، اما اکنون حقوق دولتـی به منبع درآمدی بـرای جبران کسـری بودجـه تبدیل شده که رویه‌ای نادرست و مغایر با قانون معادن است.

طبق قانـون معادن، بخشـی از حقوق دولتی دریافتی از معادن باید به وزارت جهاد کشاورزی اختصـاص پیدا کنـد، اما تاکنـون در این رابطه اقدام بزرگ و موثری از سـوی ارگان‌های دولتی از جمله جهاد کشـاورزی انجام نپذیرفته اسـت. باتوجه به اهمیت این موضوع برای شـرکت‌های بهره‌بـردار و فشـارهای ارگان‌های دولتی، بخش اعظـم بازسـازی‌ها توسـط بهره‌بـرداران انجام می‌شود.

پیشـنهاد دیگـر ایـن اسـت کـه در صورت امکان، کنسرسـیوم‌هایی متشکل از بهره‌برداران در هر اسـتان تشـکیل شـود که بتوانند بخشی از حقـوق دولتـی را دریافـت و بـرای صـورت طرح‌های کلان زیسـت‌محیطی در راستای رفع مشـکلات ناشـی از معدنکاری در هـر منطقه و هزینه کنند.

اشتراک منافع، کلید حل مشکل معدن

عکس: روزگار معدن

گیتا جاودانی

کارشناسـان عوامـل ایجاد تعارض منافع را بروکراسـی سـنگین، پیچیده و زمانبر دسـتگاه‌های اداری و موازی‌کاری‌های زائد در رونـد پیگیری مباحث کاری می‌دانند که در بخش معدن به‌شدت و حدت بیشتری به‌چشم می‌خورد.

حاصل این فرآیند فرسـاینده، چیزی جز رکود و ناتمام ماندن طرح‌ها و پروژه‌های اکتشـافی و معدنی نیسـت و به‌این‌ترتیب، شـاهد آن هسـتیم که هنوز بسـیاری از ظرفیت‌های معدنی کشـور به‌بهره‌برداری نرسـیده اسـت تا نقش خود را در رشـد و توسعه کشور به‌نمایش گذارد.

«روزگار معـدن» در یکی از گزارش‌های اخیر صفحه معدن خود، یکی از نمونه‌های تعارض منافع سـازمان محیط‌زیست و معاونت معدنی و فرآوری مواد، در زمینه تهیه ضوابط زیسـت‌محیطی را موردبررسـی قـرار داد. موضوعی که باتوجـه به برگزاری مرحلـه جدیـدی از واگذاری معـادن، می‌تواند برنـدگان مزایده را بـا چالش روبه‌رو کند.

از آنجا که تعارض منافع در زمینه معدن جلوه‌های متعددی دارد و زمینه هدررفت وقت و اتلاف سرمایه و بی‌سرانجامی طرح‌ها را فراهم می‌کند.

در گزارش امروز از سـعید عسـگرزاده، دبیر انجمن سـنگ‌آهن ایران و علی جدی، نایب‌رئیس دوم کمیسـیون صنایع و معادن، پرسـیدیم برای رفع مشکل تعارض چه باید کرد؟

معدندار مستاجر دولت است

سـعید عسـگرزاده ـ دبیر انجمن سنگ‌آهن ایـران: از آنجا که معدن حوزه‌ای زیربنایی و مبنای توسـعه اسـت، قاعدتـا درگیری و ارتبـاط آن با بخش‌هـای دیگـر حاکمیتی به‌شـدت پررنگ و جدی است. اگر در مقام مقایسه فرض کنیم حوزه مسـکن از جمله حوزه‌هایی اسـت که به‌شـکل بنگاهی با سـایر بخش‌ها صنعتی مرتبط اسـت، معدن هم همین وضعیت را در اشـل سازمانی و حاکمیتی دارد.

وقتـی معدنـی راه‌انـدازی می‌شـود، به‌طبع تغییراتـی در اکوسیسـتم، شـرایط طبیعـی و ویژگی‌هـای توپوگرافـی منطقه ایجـاد می‌کند، بنابراین دچار اختلافاتی با سازمان محیط‌زیست می‌شود. همین شرایط درباره سازمان‌هایی چون منابع‌طبیعـی، میراث‌فرهنگـی، سـازمان انرژی اتمـی (که محدودیت‌هایی را بـرای منطقه‌هایی که دارای مواد پرتوزا هسـتند، وضع کرده است)، وزارت نیـرو (در زمینـه مصـرف آب) و نهادها و ارگان‌های ذی‌ربط دیگر رخ می‌دهد و به‌اصطلاح دچار تعـارض منافع می‌شـوند. معـدن برای پا گرفتن و رشـد یافتن، نیازمند همکاری و تعامل همه این بخش‌ها با یکدیگر است.

معادن در کشـور ما جزو انفال است و مالکیت آن در اختیار دولت است، بنابراین تمامی کسانی کـه در حوزه معـدن فعالیت می‌کننـد، به‌نوعی مستاجر دولت به‌شمار می‌روند.

بنابرایـن انتظار این اسـت که وضعیت تعارض منافع سـاختاری، در بالادسـت و از طریق خود دولت و نظـام حکمرانی حل شـود و متولی آن هم قاعدتا معاونت معـدن و فرآوری مواد وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

فرض بر این است که آنها به‌عنوان متولی بخش معـدن باید از حقوق مرتبط با توسـعه این حوزه دفاع و تعارض‌ها را به شکلی حل کنند که معدن بتواند فعالیت خود را ادامه دهد.

البتـه این کار بایـد در تعامل بـا دیگر نهادها و سـازمان‌ها و باتوجـه به ضرورت‌هـا و الزامات آنها انجام شـود تـا در ادامه مسـیر در ارتباط با حوزه‌های دیگر مشکلاتی ایجاد نشود.

برای مثال اگر تخریبی انجام می‌شود، برنامه‌ای بـرای بازسـازی آن وجـود داشـته باشـد، اگر اکوسیسـتم دسـتخوش تغییر و تحول می‌شود، راهکاری برای بازسـازی و احیا آن در نظر گرفته شـود یا اگر به گونه‌های خاصـی از انواع گیاهان و جانـوران صدماتـی وارد می‌شـود، به‌شـکلی قاعده‌مند جبران شود.

▣ وظایفی که بر زمین مانده است

به‌گمـان من، بزرگ‌ترین مشـکلی که در حال حاضر وجـود دارد، این اسـت کـه زیرمجموعه معدنی دولت تنها به بخش ابتدایی صدور مجوزها و واگـذاری محدوده‌ها بسـنده کرده و تمام توان مدیریتـی خود را به ایـن موضوع اختصاص داده اسـت که محدوده‌هایی که واگذار می‌شـوند، با هم تلاقی نداشـته باشند یا یک محدوده، مدعی دوگانه نداشته باشد.

به‌عبـارت دیگر، معاونت معدنی و فرآوری مواد وظیفه حکمرانی یا حل مسئله برای بخش معدن را جزو اولویت‌های خود قرار نداده است و تعارض منافعـی که در حال حاضر شـاهد آن هسـتیم، بیشـتر حاصل نوع نگاه متولی بخش معدن است که از سال‌ها پیش آغاز شده و تا امروز ادامه دارد.

▣ تعارض با معارضان محلی

تعـارض تنها در بخش‌های مرتبط با سـاختار حاکمیتی نیسـت وگاه پای افـراد بومی و محلی هم به‌میان کشیده می‌شود. به‌عبارتی، نمونه‌های متعـدد حاکی از آن اسـت که اهالـی منطقه و محدوده معـدن، ادعای مالکیـت ذخایر معدنی منطقه را دارنـد و به‌این‌ترتیب مانع فعالیت‌های معدنکاری می‌شوند.

در ایـن بخـش هم، اگـر حاکمیـت معدن از منظـر قانونی بـه موضوع معارضـان محلی نگاه کنـد، روشـن اسـت کـه حل‌وفصل مشـکلات مربوط به این حوزه هـم برعهده نظام حکمرانی است.

اگـر دولت موجر و بهره‌بردار مسـتاجر باشـد، طبیعی است، محلی که اجاره داده می‌شود، باید قابلیت واگذاری داشته باشد.

نمی‌توان ملکی را که کسـانی در آن سـکونت دارند، به دیگری اجاره داد و سـپس از مسـتاجر دوم بخواهیـم مشـکلاتش را بـا سـاکنان قبلی به‌تنهایی حل‌وفصل کند.

بزرگ‌ترین چالش بخـش معدن در این زمینه این اسـت که متولی بخش معدن (یعنی معاونت معدن و فـرآوری مواد) نقش و وظیفه خود را در این زمینه جدی نگرفته است.

▣ راه تعامل باز است

خوشـبختانه قوانین و مقـررات لازم برای حل تعارضات پیش‌بینی شده است. در قانون معادن، این نکته موردتاکید قرار گرفته اسـت که بخشی از حقوق دولتی باید به بازسـازی و احیای منابع طبیعی و محیط‌زیسـت اختصاص داده شـود تا از این طریق، مسـائل و مشـکلات ایجادشده را برطرف کرد یا از شدت آن کاست.

عـلاوه بـر ایـن، قانون معـادن نحـوه تعامل زیرمجموعـه معدنـی وزارت صمـت را بـا دیگر سـازمان‌ها و ارگان‌های ذی‌ربط مشـخص کرده اسـت. به‌عنوان‌مثـال یکـی از وظایـف معاونت امـور معدنـی و فرآوری مـواد این اسـت که با محیط‌زیسـت وارد تعامل شـود تـا راهی برای اسـتفاده از ثروت‌هـای ملی موجـود در مناطق شـش‌گانه ممنوعـه بیابنـد، زیـرا نمی‌تـوان به‌طورمطلـق از بخـش منابع خدادادی کشـور صرف‌نظـر کرد، بنابراین باید بـرای آن راهکاری اندیشید.

ایـن موضـوع در دوره قبل نه‌تنهـا موردتوجه قرار نگرفت که حتی بدتر هم شد. به‌عبارت‌دیگر، توافقات دیگری به‌امضا رسـید و تفاهماتی میان وزارت صنعت، معدن و تجارت و سـایر سازمان‌ها به‌وجـود آمد کـه حتی از اختیـارات قانونی آنها هـم فراتر رفت. بـرای مثال در مـاده ۲۴ مکرر، به‌صراحـت اختیـارات وزارت صنعـت، معـدن و تجارت مشـخص و تاکید شـده اسـت که باید مسائل و مواردی را که با منابع طبیعی وجود دارد، به‌صورت کارگروه‌های اسـتانی حل‌وفصل کنند، اما وزارت صنعت، معدن و تجارت توافقنامه‌هایی امضا کرده که براساس آن این قانون معطل مانده است.

▣ اراده حل مشکل

روشـن اسـت که حوزه معدن با این شـکل و شـیوه به جایی نمی‌رسـد و اگر همتی برای حل این مشـکلات وجـود دارد، باید بـا این بخش‌ها دوباره وارد مذاکره شد و اختیارات قانونی مرتبط با بخش معـدن را پس گرفت، علاوه بر این، باید بخش‌های دیگـر را ملزم کرد تا برابر قانون رفتار کنند.

برای مثال سـازمان محیط‌زیسـت، فهرسـت مناطق ممنوعه خود را اعلام کرده و روی نقشـه کاداسـتر پیاده‌سـازی شـده اسـت، اما سازمان منابع‌طبیعـی این کار را انجام نـداده و برای هر محـدوده‌ای، بایـد به‌صورت مجزا اقـدام به اخذ مجـوز کـرد و به‌این‌ترتیب وارد حـوزه چانه‌زنی شـد. برای مثـال می‌گویند از یـک محدوده ۴۰ کیلومترمربعـی، فقـط ۲ کیلومترمربـع آن آزاد می‌شـود، در حالی که اصلا روال کار به‌این‌ترتیب نیسـت. اگر بدانیم به‌طوردقیـق برنامه و کارکرد بخش معدن چیسـت، آن‌وقت می‌توان آن قاعده را به سـایر بخش‌ها دیکته کـرد، بنابراین باز به همان نقطه برمی‌گردیم که وزارت صنعت، معدن و تجارت باید براساس رویکردها، برنامه‌های کلان و چشـم‌اندازهایی که بـرای بخش معدن در نظر دارد، با دیگر نهادها وارد مذاکره شود و در نهایت شـرایط را بـرای ورود سـرمایه‌گذاران معدنی و فعالان این بخش فراهم کند.

▣ بخش معدن را دست‌کم نگیرید

بنابر آنچه گفته شـد، قبل از هـر چیزی باید موضوعـات مربـوط به حـوزه معـدن اهمیت و ارزش خـود را به‌دسـت بیاورنـد. به‌عبارت‌دیگر، متولـی بخش معدن باید خود را موظف بداند که شـرایط را برای توسـعه معدنکاری تسهیل کند. اگر متولیان این بخش وظیفه خود را تنها تعیین درسـت منطقه‌ها، برگزاری مزایده‌ها، اطمینان از تداخل نداشـتن محدوده‌ها و جلوگیری از ایجاد مسـائل قضایـی و اقداماتی ازاین‌دسـت بدانند، به‌نظر وظیفـه این معاونت را بسـیار کوچک در نظر گرفته‌اند.

در جایـی مثل معدن که تعـارض منافع بحث بسیار جدی و بزرگی اسـت و مشکلات بسیاری را بـرای معـدن به‌وجـود مـی‌آورد، جـای آن نیسـت که حاکمیـت معدن وظایف خـود را به همیـن حوزه‌ها منحصر بداند، زیـرا به‌این‌ترتیب بخشـی از وظایـف خـود را نادیـده گرفتـه است.

تعارض منافع یا تداخل وظایف

علـی جـدی ـ نایب رئیس دوم کمیسیون صنایع و معادن: بخش معدن تا امـروز چه در زمینه صدور مجوز، چه پروانه بهره‌برداری شاهد برخی اختلاف‌نظرها بوده اسـت که به‌عقیده من، باید نـام آن را نه «تعـارض منافع» که «تداخل وظایف» گذاشت.

به‌عبارت‌دیگر، تصمیمـات وزارت صمت با ارگان‌ها و سازمان‌های دیگری مانند سازمان انـرژی اتمی (که برخی محدوده‌ها را زیر نظر دارد)، سـازمان منابع‌طبیعی یا محیط‌زیست تداخـل پیدا می‌کنـد و اختلافاتی را به‌وجود می‌آورد.

بنابرایـن مـا به‌عنوان اعضای کمیسـیون صنایع و معادن کشـور، اصلاح قانون موجود را مدنظر قرار دادیم که خوشـبختانه در حال حاضر نهایی شده و قرار است در صحن علنی مطرح شود.

در ایـن اصلاحیـه حـدود و وظایـف موردبازنگری قرار گرفت و به‌دقت مشخص و بنابراین تکلیف هر بخشی به‌طورکامل روشن شده است.

همین‌طـور درباره نحـوه هزینه‌کرد حقوق دولتـی، اصلاحاتـی انجـام گرفتـه اسـت و در زمینـه موضوعـات زیسـت‌محیطی، اسـتعلاماتی به‌عمل‌آمـده و پیوسـت‌های مطالعاتـی زیسـت‌محیطی تهیـه شـده اسـت تـا تکلیف در ایـن زمینه هم روشـن شود.

به‌این‌ترتیب، فکر می‌کنم با تصویب قانون جدید، بسیاری از مشکلات بخش معدن حل و زمینه تعارض منافع برطرف شود.

▣ حل اختلافات دیرین

یکی از مباحث مطرح‌شده در این اصلاحیه مربوط بـه محدوده‌هـای راکد در سـازمان انـرژی اتمـی بـود، زیرا بـرای اخـذ پروانه معدنـی هـر اسـتعلامی که گرفته می‌شـد، بایـد بـه تاییـد سـازمان انـرژی اتمی هم می‌رسید.

ایـن روال موجـب می‌شـد که بسـیاری از معـادن بلوکه شـوند و نتواننـد به مرحله بهره‌برداری برسند، زیرا این سازمان هم مانند سـازمان محیط‌زیست و منابع‌طبیعی با صدور مجوز مخالفت می‌کرد.

در اصلاحیـه جدیـد، این مـوارد همه در چارچوب‌های مشـخصی تعریف شـده‌اند تا تصمیم‌گیری‌هـا دیگـر به‌صورت سـلیقه‌ای نباشد.

به‌عنوان‌مثـال، از این پـس باید تصمیمات سـازمان انـرژی اتمـی زیـر نظر سـازمان زمین‌شناسـی کشور باشـد یا درباره مسائل زیسـت‌محیطی شـرط تعهـد بـه پیوسـت زیسـت‌محیطی ضروری و همین‌طور الزاماتی برای هزینه‌کرد حقوق دولتی در زمینه احیای محیط‌زیسـت و منابع طبیعی در نظر گرفته شده است؛ امیدواریم این اصلاحیه در صحن مجلس هـم به‌تصویب برسـد و به‌این‌ترتیب گـره تعـارض منافـع در بخـش معـدن حل شود.

▣ مشاوره و مذاکره با ذی‌نفعان

بـرای شناسـایی و اصـلاح موضوعـات مشکل‌آفرین در بخش معدن، جلسات بسیار زیادی در کمیسیون صنعت و معدن با حضور نماینـدگانـی از وزارت صمـت، انجمن‌هـای معدنی، سازمان محیط‌زیست، منابع‌طبیعی و حتی رئیس سـازمان انرژی اتمی برگزار شده اسـت که در آنها بحث و بررسـی‌های زیادی انجام گرفت.

علاوه بـر این، هم در کمیتـه معدن و هم در جلسـات صحـن کمیسـیون، جلسـات متعـددی برگـزار شـد و ذی‌نفعـان بـا نماینـدگان تبادل‌نظر داشـتند و همه موارد ضـروری و نکات مهـم را از منظر خود اعلام کردند.

طبیعی اسـت که همـه دلایـل و نظرات مطرح‌شـده، نمی‌تواند موردقبول کمیسیون قـرار گیرد، زیرا ما هم مشـاوران خاص خود را داریم و نظـرات همه را به‌صورت تجمیعی بررسـی کرده و دربـاره آنهـا تصمیم‌گیری می‌کنیم.

مـا تـلاش کرده‌ایم که عـلاوه بـر منافع معدنـدار، منافـع دیگر بخش‌هـای ذی‌نفع و به‌طورکلـی همه کشـور را در نظر داشـته باشیم.

البته از آنجا که نمی‌شـد موضوع برگزاری مزایده‌هـا و واگذاری‌هـا را تا زمـان تصویب قانـون جدیـد معطل گذاشـت، در اصلاحیه مجلس پیش‌بینی‌هایی انجام گرفته اسـت و بعد از تصویب و ابلاغ به کمک برندگان مزایده خواهد آمد.

سخن پایانی

این روزها و همزمان با انتشـار اخبار برگزاری مزایده‌های معدنی در مناطق گوناگون کشور که می‌تواند خبر مسرت‌بخشی برای حوزه معدن کشور باشد، صداهایی به‌گوش می‌رسد که از وزارت صمت می‌خواهد پیش از واگذاری معادن، استعلامات آنها را از نهادهای ذی‌ربط اخذ کند، چرا که در تجربه‌های قبلی، کارشـکنی‌های ریز و درشت، مقاومت‌ها و مخالفت‌های انجام شده که ناشی از تعارض منافع نهادها و ارگان‌های گوناگون بوده و مانع رشد و توسعه حوزه معدن شده است.

پیچ‌وخم‌های مدیریتی در مسیر راه‌اندازی شهرسنگ

با گذشت بیش از ۶ سال، هیچ خبری از راه‌اندازی شهرسنگ کرمانشـاه نیسـت و گویا عزم و اراده‌ای برای اجرای آن وجود ندارد. به‌گزارش معدن‌نیوز، راه‌اندازی شهرسـنگ در کرمانشاه در سـال ۱۳۹۵ و به پیشـنهاد نظام مهندسـی معدن استان مطرح شـد. قرار بود تمام واحدهای فعال در زمینه سنگ‌بری و فرآوری سـنگ تزئینی در این شـهرک تجمیع شوند و هم مرکزی برای بازار داخل باشد و هم بارانداز برای صادرات به خارج از کشـور، اما آمد و رفت و تغییر مدیران باعث شد این موضوع از آن زمان تاکنون به‌نتیجه نرسد. این پیشنهاد با این پشتوانه مطرح شـده بود که کرمانشاه قابلیت‌های فراوانی در زمینه سـنگ تزئینی دارد، از جمله برآورد ذخیره ۴۵ میلیون تنی انواع سـنگ تزئینی با استخراج سالانه بیش از ۵۰۰ هزار تن، شهرت سنگ هرسین و اسلام‌آبادغرب، کیفیت و مرغوبیت دولومیت و لایم‌استون کرمانشاه، وجود سنگ‌بری‌های متعدد در نقاط مختلف اسـتان و ظرفیت‌هایی از این دست. مرتضی عزیزی، عضو هیات‌مدیره نظام مهندسی معدن کرمانشاه گفت: شهرسنگ محلی مناسـب برای تجمیع واحدهای سنگ‌بری است و چنانچه جابه‌جایی این واحدها انجام گیرد، فرصت لازم برای ادغام واحدهای کوچک با تجهیزات قدیمی و تبدیل آنها به واحدهای بزرگ و پیشـرفته‌تر فراهم خواهد شد. وی افزود: اجرایی شـدن ایـن طرح هنوز هم توجیـه اقتصادی دارد که مهم‌ترین آن، نزدیکی کرمانشاه به بازارهای صادراتی از جمله عراق و سوریه اسـت که اکنون در شرایط بازسازی قرار دارند و می‌توانند بازار خوبی برای صادرات سـنگ تزئینی کرمانشاه باشـند. عزیزی گفت: شهرسنگ می‌تواند به محلی برای تمام فعالیت‌های مرتبط با سـنگ تزئینی تبدیل شده و حتی یک نمایشـگاه دائمی برای معرفی توانمندی‌های کرمانشاه در این زمینه باشد.

«روزگار معدن» بررسی کرد

باید و نبایدهای توسعه معدنکاری دیجیتال

کتایون ملکی

امروز بخش معدن در شرایطی قرار گرفته که حرکت به‌سمت دیجیتال شدن فعالیت‌ها برایش امری ضروری است و می‌تواند توان رقابتی‌اش در بازارهای صادراتی را در سال‌های آینده نشانه بگیرد.

در حالی که بخش معدن در شرایط عادی و به‌گفته مسئولان مرتبط با این بخش با عقب‌ماندگی مواجه و جبران آن، نیازمند سرمایه‌گذاری و حمایت همه‌جانبه است. حال باید دید در چنین شرایطی، معدنکاری دیجیتال با چه چالش‌هایی مواجه می‌شود.

عکس: روزگار معدن

بخش معدن برای افزایش بهره‌وری و استفاده بیشتر از ذخایری که در اختیار است، باید خود را با تغییرات جهانی همراه کند. متاسفانه در سال‌های اخیر، تمرکز دولت بر بخش میانی زنجیره ارزش یعنی فولاد، باعث شد تا توجه به بخش معدن به‌ویژه اکتشافات کاهش پیدا کند و حالا شرایط به جایی رسیده است که صنعت برای تامین مواد اولیه با نگرانی‌هایی همراه است و در صورت عدم‌توسعه در این بخش، بدون شک هزینه‌های تولید با افزایش بیشتری همراه می‌شود. به‌گزارش «روزگار معدن»، در سال‌های قبل، بهره‌برداری از ذخایر سطحی با عیار بالا آن هم در شرایطی که صادرات مواد اولیه با محدودیت کمتری مواجه بود، باعث شد تا بخشی از موادی همچون سنگ‌آهن پرعیار کشور راهی بازارهای صادراتی شود و امروز تامین مواد اولیه نیازمند ورود اکتشافات به عمق‌های بیشتری باشد؛ اتفاقی که سال‌ها قبل در شرکت‌های بزرگ معدنی دنیا کلید خورده و امروز شاهد تحقق نقشه‌راه آنها هستیم. اما در کنار این اتفاق، بخش معدن دنیا به‌سمت دیجیتال شدن فعالیت‌های معدنی در حرکت است و این مسیر را با سرعت بالایی طی می‌کند. از ورود کامیون‌های خودران تا استفاده از بلاک‌چین برای کنترل بازار از اتفاقاتی است که توانسته هزینه‌های معدنکاری در دنیا و همچنین مخاطرات حاصل از این فعالیت را کاهش دهد. حالا تصمیم بر این است که ایران هم از این قافله عقب نماند و خود را با این جریان دیجیتال شدن همراه کند. ورود به معدنکاری دیجیتال می‌تواند راهگشای بسیاری از مشکلات در این بخش باشد، اما بهتر است واقع‌بینانه‌تر به این موضوع نگاه کرد. شاید لازم باشد بسترهای دیجیتال شدن فعالیت‌های معدنی به‌موازات حل مشکلاتی همچون تامین زیرساخت‌های انرژی، حمل‌ونقل و توسعه اکتشافات پیش برود تا از دنیا عقب نمانیم. متاسفانه بی‌توجهی به پیشرفت‌های جهانی باعث شد تا امروز بارها اعلام شود، در بخش اکتشافات با عقب‌ماندگی مواجهیم و جبران این عقب‌ماندگی نیازمند سرمایه‌گذاری و صرف زمان است. در نتیجه، این تجربه نشان می‌دهد که باید با تغییرات و پیشرفت‌های جهانی همراه شد تا به‌گفته برخی کارشناسان بخش معدن، ۱۰ سال دیگر در جایگاهی قرار بگیریم که امروز شرکت‌های بزرگ معدنی دنیا در حوزه دیجیتال قرار دارند. اما همان‌طور که اشاره شد، حرکت در این مسیر با چالش‌های جدی مواجه است. اگر نقشه‌راه دقیقی در دست نباشد، نمی‌توان به تحقق آن چندان امیدوار بود.

> بخش معدن دنیا به‌سمت دیجیتال شدن فعالیت‌ها در حرکت است و این مسیر را هم با سرعت بالایی طی می‌کند. تصمیم بر این است که ایران هم از قافله تکنولوژی عقب نماند و خود را با این جریان دیجیتال شدن همراه کند

▣ لزوم اعتماد به جوانان

نخستین نکته آن است که در شرایط تحریم، چطور می‌توانیم برای ورود تکنولوژی و فناوری‌های موردنیاز اقدام و چالش نقل و انتقالات ارزی را برطرف کنیم، اما شاید کمی قبل‌تر از این موضوع، نیازمند پذیرش موضوع معدنکاری دیجیتال در تفکر مدیران معدنی باشیم که سال‌ها با دیدگاهی سنتی این مسیر را طی کرده‌اند. این تغییر نگاه شاید بتواند بسیاری از مشکلات بخش معدن را در کنار موضوع دیجیتال شدن حل کند. امروز مدیران بخش معدن که بیشتر افرادی با تجربه بسیار بالا هستند، باید به توان و ظرفیت بخش جوان اعتماد کنند و کار را به آنها بسپارند. شاید نتیجه این کار در موضوع ساخت داخل به‌خوبی قابل‌رویت باشد. شرکت‌های دانش‌بنیان ثابت کردند با اطمینان به آنها می‌توان شاهد کاهش ارزبری بود و این ارز را راهی بخش‌های توسعه‌ای کرد. اما در گام بعدی، باید به‌سمت فراهم کردن بسترهای لازم برای دیجیتال شدن معدنکاری حرکت کرد. به‌عنوان مثال، اینترنت اشیا از الزامات این موضوع است که باید شرکت‌های اینترنتی و اپراتورها در این زمینه بسترهایی را برای معدنکاران فراهم کنند، اما نکته مهم آن است که امروز بسیاری از مناطق معدنی به‌دلیل فاصله از مناطق شهری در نقاطی اینترنت همراه ندارند، در نتیجه باید در این بخش سرمایه‌گذاری جدی انجام و بسته‌های خدماتی از سوی اپراتورها برای معدنی‌ها مشخص و معرفی شود.

شاید چالش بعدی که در انتظار معدنکاری دیجیتال قرار دارد، همکاری با شرکت‌های بزرگ برای استفاده از تجربیات آنها و همچنین فناوری‌ها و تکنولوژی‌هایی باشد که آنها در این مسیر از آن استفاده کرده‌اند، اما تحریم‌ها توانسته این ارتباطات را سخت و هزینه آن را افزایش دهد، در نتیجه دولت باید حمایت‌های ویژه‌ای برای این موضوع در نظر گرفته و به کمک معدنی‌ها بیاید.

اگر به موارد اشاره‌شده توجه ویژه انجام نگیرد، معدنکاری دیجیتال می‌تواند در حد یک شعار باقی مانده و تنها موضوعی برای سخنرانی در همایش‌ها و نشست‌های معدنی باشد. امروز نگاهی به وضعیت بخش معدن ایران و دنیا به‌خوبی گواه این عقب‌ماندگی است و حرکت در این مسیر الزامی است، در غیر این صورت، در ادامه راه هزینه معدنکاری افزایش یافته و رقابت در بازارهای صادراتی سخت خواهد شد. امروز وزارت صنعت، معدن و تجارت باید برای جبران این عقب‌ماندگی و حرکت سریع به‌سمت معدنکاری دیجیتال از بخش معدن حمایت و این مسیر را تسهیل کند. امروز بسیاری از معدنکاران به‌ویژه فعالان بخش خصوصی در معادن کوچک و متوسط باوجود مشکلاتی که گریبانگیرشان شده، چندان به این موضوع امیدوار نیستند.

به‌هر حال، معدنکاری که امروز برای واردات ماشین‌آلات با مشکل و محدودیت مواجه است، در حالی که ورود نقدینگی به این بخش نیز همراه با مشکل است و توانسته بسیاری از معادن را به تعطیلی بکشاند، چطور می‌تواند به موضوع دیجیتال شدن فعالیت‌های معدنی امیدوار باشد و با این شرایط وارد سرمایه‌گذاری در این بخش شود، در حالی که همچنان برای توسعه اکتشافات تکمیلی خود با مشکل همراه است و چالش‌های بسیاری پیش‌روی این بخش قرار دارد.

دریچه

درصدد جهانی تر شدن

امروزه با توسعه صنایع مختلف و رقابتی شدن بازار، رکودها و رونق‌های سینوسی، نامتوازن بودن عرضه و تقاضا و نیز سایر عوامل و پارامترهای تاثیرگذار، پدیده برندسازی و توسعه نام تجاری، از اهمیت ویژه‌ای میان تولیدکنندگان برخوردار شده است. علت این مسئله را باید در امکان تقلید مواردی مانند تکنیک‌های افزایش وفاداری مشتری و مدیریت ارتباط با مشتری توسط رقبا جستجو کرد، به عبارتی این عوامل را نمی‌توان ضامن حفظ و یا توسعه مزیت رقابتی در بلندمدت دانست. زنجیره صنعت فولاد نیز از این قاعده مستثنی نیست و به ویژه با روند رو به افزایش تولیدکنندگان بزرگ و کوچک، برند هر محصول و یا تولیدکننده آن است که ضامن بقا در بازار و حفظ ارزش افزوده محسوب می‌شود. صنعت فولاد و شرکت‌های فعال در این حوزه، همچون سایر صنایع با تکیه بر دو بال کیفیت محصولات و خدمات به مشتریان می‌توانند جایگاه خود را در اذهان عمومی ثبت کنند. بدیهی است که اولین گام در این راستا، درک فلسفه وجودی و چگونگی فرایند برندآفرینی در کلیه سطوح منابع انسانی هر سازمان است. به این ترتیب سرمایه انسانی سازمان‌ها از اهمیت و جایگاه خود در برندسازی مطلع می‌شوند و در این راستا گام بر می‌دارند. شرکت فولاد آلیاژی ایران با ظرفیت تولید سالانه ۵۵۰ هزار تن محصول یکی از پیشرفته‌ترین تولیدکنندگان فولاد آلیاژی در جهان است. کارخانجات فولادسازی، نورد مقاطع سنگین، نورد مقاطع سبک، عملیات‌حرارتی و تکمیل‌کاری این شرکت مجهز به پیشرفته‌ترین تجهیزات و برخوردار از بالاترین سطح دانش فنی روز دنیا است که امکان تولید فولادهای آلیاژی و مخصوص را با بالاترین کیفیت و منطبق با استانداردهای بین‌المللی فراهم کرده است.

ماموریت شرکت فولاد آلیاژی ایران، طراحی و تولید محصولات طویل فولادهای آلیاژی مطابق با معتبرترین استانداردهای جهانی و نیاز مشتری با بالاترین سهم فروش در بازار داخلی و حضور در بازارهای صادراتی به منظور ارتقای نام تجاری خود (IASCO) است. ارزش‌های سازمانی این شرکت را می‌توان در حفظ کرامت و توسعه سرمایه انسانی، تعهد به مسئولیت‌های اجتماعی به ویژه در حوزه زیست‌محیطی و قوانین و مقررات، ارزش‌افزایی برای مشتریان و سایر ذی‌نفعان، کار ایمن و باکیفیت و نوآوری و بهبود مستمر جستجو کرد.

از جمله اهداف استراتژیک این شرکت نیز که در ۴ حوزه مالی، مشتری، فرایندهای داخلی و یادگیری و رشد جای دارند می‌توان به کاهش بهای تمام‌شده، توسعه محصول، توسعه بازار، کاهش مدت زمان تحویل محصول، افزایش رضایت مشتری، تامین پایدار منابع، توسعه ظرفیت تولید، بهره‌وری تولید، ارتقای کیفیت محصول، انطباق با الزامات زیست‌محیطی و توسعه سرمایه‌های انسانی اشاره کرد.

با توجه به کیفیت محصولات تولیدی این شرکت، تکمیل بودن سبد محصولات، بازخوردهای گرفته شده از مشتریان داخلی و خارجی و همچنین بررسی‌های میدانی انجام شده، برند سازمانی شرکت فولاد آلیاژی ایران (IASCO) جایگاه بسیار رفیعی را در بازارهای داخلی و خارجی و همچنین در میان مشتریان خود دارد. برند شرکت فولاد آلیاژی ایران با نام IASCO در بازارهای صادراتی اروپا، آسیا و کشورهای منطقه نیز بسیار شناخته شده و صاحب جایگاه به حساب می‌آید؛ به طوری که تقاضا و ارزش خرید محصولات این شرکت نسبت به سایر عرضه‌کنندگان هم‌تراز، بالاتر است و از اولویت‌های خرید مشتریان خارجی محسوب می‌شود. عوامل متعددی در دستیابی شرکت فولاد آلیاژی ایران به این جایگاه نقش داشته‌اند که از مهم‌ترین آنها می‌توان به دانش فنی روز، تخصص، سخت‌کوشی سرمایه‌های انسانی، کیفیت محصولات تولیدی، خدمات پس از فروش، قابلیت تولید انواع فولادهای آلیاژی در سایزهای مختلف، انعطاف‌پذیری در تولید مطابق درخواست مشتریان، توجه مستمر به نقاط قوت و ضعف و برنامه‌ریزی جهت توسعه شرکت با استفاده از فرصت‌های موجود در بازار اشاره کرد. شرکت فولاد آلیاژی ایران با توجه به فعالیت‌های موثر خود بر مبنای استانداردهای بین‌المللی، به جوایز بسیاری در حوزه مدیریت کیفیت، مدیریت زیست‌محیطی، مدیریت انرژی و... دست یافته است.

بی‌تردید اهمیت بالای الزامات زیست محیطی در شرکت فولاد آلیاژی ایران بر توسعه برند سازمانی این مجتمع اثرگذار است. دریافت کد ملی زیست‌محیطی از سوی سازمان حفاظت از محیط‌زیست و انتخاب این شرکت به عنوان صنعت برگزیده سبز کشوری، صنعت نمونه سبز استان، صنعت نمونه استان در زمینه مدیریت مصرف برق و... از جمله جوائز و افتخارات کسب‌شده است.

آب دریای عمان تا ۱۴۰۴ به زاهدان می‌رسد

معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری سیستان و بلوچستان گفت: آب دریای عمان تا سال ۱۴۰۴ به زاهدان می‌رسد. به گزارش مهر، منصور بیجار گفت: در طرح انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان، تا سال ۱۴۰۴ آب به زاهدان می‌رسد. بیجار افزود: در طرح انتقال آب از دریای عمان برنامه این است که بیش از ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب سالانه به این استان انتقال داده شود اما هم‌اینک مجوز ۱۰۰ میلیون مترمکعب گرفته‌شده است. معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار سیستان و بلوچستان تصریح کرد: خط انتقال آب از دریای عمان به سیستان و بلوچستان از چابهار شروع می‌شود و به سایر شهرهای این استان ادامه پیدا می‌کند که اکنون کارهای مقدماتی زاهدان تا ایرانشهر انجام‌شده و مسیر سازی سایر شهرها نیز در حال انجام است. وی گفت: در زمینه تخصیص آب انتقالی از دریای عمان به بخش‌های صنعت، آشامیدن و کشاورزی محدودیتی وجود ندارد اما تاکنون بخش صنعت در نظر گرفته‌شده و برای بخش آشامیدنی موقعی که نرخ تمام‌شده مشخص و خرید تضمینی با وزارت نیرو به نتیجه برسد وضعیت این بخش نیز تعیین و تأمین می‌شود و پس‌ازآن بخش کشاورزی موردنظر خواهد بود. در طرح انتقال آب از دریای عمان برنامه این است که بیش از ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب سالانه به این استان انتقال داده شود اما هم‌اینک مجوز ۱۰۰ میلیون مترمکعب گرفته‌شده است همچنین در طرح انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان، تا سال ۱۴۰۴ آب به زاهدان می‌رسد.

روی خط خبر

مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن بافق:

تسریع در راه‌اندازی کارخانه آهن اسفنجی

مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن بافق در حضور پیمانکاران کارخانه آهن اسفنجی بر راه‌اندازی کارخانه آهن اسفنجی به ظرفیت ۱.۷ میلیون تن تاکید کرد. به گزارش مرکز اطلاع‌رسانی شرکت سنگ‌آهن مرکزی، مجتبی حمیدیان، مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن مرکزی بابیان این خبر گفت: برای تسریع در راه‌اندازی طرح احداث کارخانه آهن اسفنجی به ظرفیت ۱.۷ میلیون تن در سال، این بازدید طبق برنامه زمان‌بندی مناقصه تعیین پیمانکار انجام شد. وی بابیان اینکه ۶ پیمانکار اصلی طرح پس از ارزیابی‌های کیفی و کسب شرایط لازم برای طرح کارخانه آهن اسفنجی انتخاب شدند افزود: هدف از بازدید نمایندگان این ۶ شرکت، آشنایی آنها با محل اجرای طرح، وضعیت توپوگرافی زمین، مسیر انتقال خوراک و زیرساخت‌های موردنیاز کارخانه و همچنین معارضات احتمالی، امکانات موجود در منطقه و... بود. حمیدیان خاطرنشان کرد: این بازدیدها موجب می‌شود که پیمانکاران با درک درستی از محدوده پروژه بتوانند پیشنهاد فنی و مالی خود را ارائه کنند. در هنگام بازدید، توضیحاتی پیرامون تاریخچه شرکت سنگ‌آهن مرکزی و وضعیت کنونی آن، سهامداران عمده شرکت و ذینفعان طرح، طرح‌های توسعه‌ای شرکت، ضرورت اجرای کیفی طرح آهن اسفنجی در حداقل زمان ممکن و حساسیت‌های منطقه‌ای توسط مدیر پروژه ارائه و محدوده پروژه توسط مشاور طرح تشریح شد.

اجرای نهضت آسفالت‌ریزی در زنجان

پخش ۱۶۰ هزار تن آسفالت در معابر

شهردار زنجان گفت: همزمان با آغاز نهضت آسفالت‌ریزی، بیش از ۱۶۰هزار تن آسفالت در معابر اصلی و فرعی شهر پخش شده است. به گزارش ایمنا، علیرضا فیروزفر در گفت‌وگو با خبرنگاران با بیان اینکه به منظور تعیین تکلیف جابه‌جایی میدان احشام جلساتی با سازمان حفاظت محیط زیست، دامپزشکی، علوم پزشکی و جهاد کشاورزی برگزار شده است، اظهار کرد: با توجه به توسعه و گسترش شهر و نزدیکی آن به میدان احشام کنونی، جابه‌جایی این محل با رعایت استانداردهای مربوطه و دستور دادستانی زنجان الزامی است. وی افزود: در آخرین جلسه مقرر شد برای دو قطعه زمین پیشنهادی شهرداری به منظور احداث میدان احشام جدید، استعلامات لازم انجام شود. شهردار زنجان خاطرنشان کرد: ادامه فعالیت میدان احشام فعلی شهرداری منوط به رعایت ضوابط و مقررات حسب شرایط جاری است و ضرورت دارد پاسخ لازم از سازمان‌های ذی‌ربط دریافت شود.

نصب مخازن مکانیزه جمع‌آوری زباله

فیروزفر با اشاره به نصب مخازن مکانیزه جدید جهت جمع‌آوری زباله در سطح منطقه دو، اضافه کرد: ۱۸۰ زیرمخزنی در خیابان‌های کوی نگین، زیباشهر، کوی دانش و اراضی پایین کوه نصب شده است. وی تاکید کرد: جهت جمع‌آوری و دفع به موقع زباله در این مناطق، شهروندان ضمن رعایت نکات بهداشتی در ساعت مقرر (۲۲ شب) نسبت به قرار دادن زباله در مخزن اقدام کنند. شهردار زنجان با اشاره به آسفالت‌ریزی میدان سپاه بعد از اجرای طرح زیرسازی و بتن الیافی به مساحت هزار مترمربع تصریح کرد: با توجه به انحنا و مجاورت با فضای سبز راست‌گردها و به منظور اجرای با کیفیت و ماندگاری آسفالت بعد از اجرای بتن الیافی، با گذشت ۱۵ روز آسفالت‌ریزی راست‌گرد میدان سپاه انجام شد.

فیروزفر با تاکید بر اینکه نهضت آسفالت‌ریزی در معابر اصلی و فرعی رضایت شهروندان را به دنبال دارد، گفت: با آغاز نهضت آسفالت‌ریزی در زنجان، بیش از ۱۶۰ هزار تن آسفالت در معابر اصلی و فرعی پخش شده است. وی با اشاره به خرید تجهیزات و ماشین‌آلات جدید برف‌روبی به ارزش تقریبی ۱۷۰ میلیارد ریال، افزود: با ساخت دو کارخانه تولید محلول یخ‌زدا جهت حفاظت از آسفالت معابر و خرید بیش از هشت هزار تن شن و نمک و برنامه‌ریزی دقیق، آماده انجام عملیات زمستانی هستیم.

روزگار معدن

صنایع فلزی و غیرفلزی

۴ سه‌شنبه
۸ آذر ۱۴۰۱
۴ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
۲۹ نوامبر ۲۰۲۲
سال پنجم ● شماره ۹۷۰

یادداشت

توسعه صنعتی صنایع ارزان‌می‌شود

حسن حسینقلی
فعال معدنی

در فرآینـد تدویـن بودجه سـال ۱۴۰۱، نرخ حقـوق گمرکی مـواد اولیـه، واسـطه‌ای، اجزا، قطعات، ماشین‌آلات و تجهیزات با احتساب سود بازرگانی، ۴ تا ۱۰ درصد، تعیین شـد. بسیاری از فعالان صنعتی معتقدند کمبود بودجه مهم‌ترین علت وضع چنین قوانینی است.

ایـن طرح‌ها تاثیـر منفی بر عملکـرد صنایع می‌گذارد و عملا فرآیند تولید و توسـعه را تحت تاثیـر منفـی قرار می‌دهـد؛ به‌بیانـی دیگر این اصلاحیه فشـار قابل‌توجهی را به تولیدکنندگان و فعـالان صنعتی تحمیل می‌کنـد، تا جایی که شـاهد شـدت گرفتن موج اعتراضات ازسـوی فعالان صنعتی کشـور بودیم. بر همین اسـاس نمایندگان مجلس شورای اسلامی حقوق ورودی یادشده را به یک درصد تقلیل دادند.

در حال حاضر براسـاس اظهارات سـخنگوی وزارت صنعت، معدن و تجارت فهرست کالاهای مشمول کاهش حقوق گمرکی اعلام شده است. حـال اگر واردکننده‌ای در سـال جاری کالاهای مشـمول این فهرسـت را با عوارض بالا ترخیص کرده باشـد، مبالغ اضافی تا یـک درصد به آنها مسـترد خواهد شد. مقرر شـده در این فهرست ماشین‌آلات و مواد اولیه‌ای که در تکمیل زنجیره ارزش و تقویت تولید داخل نقش دارند، ذکر شود. این اقدام با هدف حمایت از تولید داخلی اجرایی می‌شـود. بر همین اسـاس اگر واردکننده‌ای در سـال جاری کالاهای مشـمول این فهرست را با عوارض بالاتر ترخیص کرده باشـد، مبالغ اضافی تا یک درصد به او بازگردانده خواهد شد.

حقوق ورودی ازسـوی دولت با هدف حمایت از تولید داخلی وضع می‌شود، اما این حقوق باید مشـروط به این نکته وضع شود که تولید داخلی از منظر کیفی و کمی، کفاف نیاز داخلی را بدهد و تولیدکننـدگان با چالش‌های جدی در مسـیر تامین نیازهای خود روبه‌رو نشـوند. در واقع این سیاسـت نباید منجر به هدررفت تولید داخلی و اعطای امتیازات ویژه به گروهی خاص شود.

حذف معافیت در حقـوق ورودی، هزینه‌های تولید را به‌شـدت افزایش خواهـد داد؛ بنابراین تولید و اشـتغال کشـور از این سیاسـت دولت آسـیب جدی می‌بیند. این آسـیب در شرایطی ایجاد می‌شـود که صنایع ما به‌واسـطه تحریم و محدودیـت در تعاملات جهانی، بـا چالش‌های بسـیاری روبه‌رو هسـتند و شـرایط نابسـامان اقتصادی کشـور و روند افسارگسیخته تورم نیز بر بار مشـکلات صنایع افزوده است. حال باتوجه به سـختگیری‌های دولت که عموماً هم با هدف تامین بودجه و درآمدزایی اجرایی می‌شود، تولید داخلـی تحت تاثیر این شـرایط قـرار می‌گیرد و صـادرات محصـولات در بازار رقابـت جهانی، محـدود خواهد شـد. از مجموع موارد یادشـده می‌توان این‌طـور نتیجه گرفت کـه تحت تاثیر شرایط یادشده و سیاسـت‌گذاری‌های نادرست، منابع کشور از دست خواهد رفت.

حال اگر سیاسـت‌گذاران در روند تغییر حقوق ورودی، به‌درسـتی عمـل و وعده‌هـای خود را اجرایی کنند، بسـیاری از مشکلات کشور مرتفع خواهد شـد و همزمان گامی اساسـی در جهت حمایـت از تولید داخلی برداشـته می‌شـود. در غیر این صورت و در شرایطی که حساسیت‌های تولیـد نادیده انگاشـته شـود، عملکـرد صنایع به‌شدت آسیب خواهد دید.

دولت به تمام مشـکلات تولید واقف است، اما چنین قوانینـی را مصوب می‌کند کـه بار مالی سـنگینی را به تولیدکننده تحمیل می‌کند، این در حالی اسـت که می‌تواند بـا بهبود روش‌های مالیات‌سـتانی و جلوگیـری از فـرار مالیاتـی، درآمدهـای خـود را تامیـن کنـد، امـا به‌جای اصلاح شرایط مالیات‌ستانی، فشار مضاعفی را به تولیدکنندگان تحمیل می‌کند.

در واقـع بایـد ادعـا کـرد خـلاف وعده‌های مطرح‌شده ازسـوی دولتمردان تولید هیچ‌گاه در اولویت دولتمـردان و سیاسـت‌گذاران ما نبوده اسـت؛ به‌بیانی دیگر تولید تنها به شعار محدود شده و در سربرگ نامه‌ها از آن نام برده می‌شود، اما همزمان مقرراتی تصویب می‌شـود که حیات و ممات یـک واحد تولیدی را تحـت تاثیر قرار می‌دهد.

کرونا و رکود در تقابل با امید بازار فلزات

تلاطم در بازار فلزات غیر آهنی ادامه دارد

مرضیه احقاقی

آمار تولید ابرقدرت‌های اقتصادی دنیا از جمله امریکا و چین جزو مهم‌ترین شاخص‌های موثر بر عملکرد بازار فلزات دنیا به‌شمار می‌رود. در روزهای گذشته پیش‌بینی از شاخص مدیران خرید تولیدی امریکا برای ماه نوامبر منتشـر شـد که حکایت از بروز رکـود جدی در بخش تولید این کشور داشت. با این وجود انتشار خبر یادشده تاکنون تاثیـر منفی قابل‌توجهی بر بـازار فلزات تزریق نکرده، چراکه فعالان بازار به کاهش شـتاب رشـد نرخ بهره دلار امریکا در ماه دسامبر باتوجه به شرایط جدید امیدوار شـده‌اند. البته موج جدیـد همه‌گیری ویروس کوویـد ۱۹ در چین از تداوم روند صعودی قیمت فلزات در بـازار جهانـی ممانعت به عمل آورده اسـت. پس از انتشـار اخباری مبنی بر احتمال کاهش محدودیت‌های کرونایی در چین، بازارها به رشد مصرف فلزات در چین امیدوار شـده بودند، اما این امید دیری نپایید و شـاهد شـیوع دوباره این ویروس در دومین اقتصاد بزرگ دنیا هسـتیم. انتشار این خبر و محدودیت‌های قابل‌توجه در شـهرهای بزرگ چین سیگنال کاهشی را به بازار فلزات تزریق کرده است.

عکس: روزگار معدن

اقتصاد، محرک اصلی بازار فلزات

عـادل ابراهیـم‌زاده، کارشـناس بازار کالایی در گفت‌وگو با «روزگار معـدن» در ارزیابـی شـاخص‌های موثـر بر عملکـرد بازارهـای کالایی و فلزات در هفته‌ای که گذشت اظهار کرد: شـاخص‌های اقتصادی امریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین اقتصـاد دنیا همچنـان به‌عنوان یکـی از مهم‌تریـن فاکتورهـای اقتصـادی، سمت‌وسـوی بازارهای کالایی و فلزی دنیا را مشـخص می‌کند. شـاخص مدیـران خرید بخش تولید امریـکا در ماه نوامبر برابر ۴۷.۶ واحد برآورد شده است؛ بنابراین این شاخص کمترین رکورد را پس از ماه مه سـال ۲۰۲۰ میـلادی ثبت کرده اسـت. این شـاخص در شـرایطی کمتر از ۵۰ پیش‌بینی شده که در مـاه اکتبـر بـه ۵۰.۴ واحـد رسـید و امید قابل‌توجهـی را در میـان فعـالان صنعتی و اقتصادی زنده کرد. البته روند رو به رشد این شاخص در ماه نوامبر ادامه‌دار نبوده است.

وی افـزود: رقـم دقیق شـاخص مدیران خریـد بخش تولیـد امریکا برای مـاه نوامبر در روز نخسـت ماه دسـامبر اعلام می‌شود، با ایـن وجود انتظار می‌رود برآورد موردبحث نزدیکی قابل‌توجهی با شـاخص نهایی داشته باشـد. افت شـاخص مدیران خرید سیگنال رکـود را به بازارهای کالایـی تزریق می‌کند. به‌اعتقـاد فعالان صنعتـی و اقتصادی تداوم سیاسـت‌های سـختگیرانه انقباضی ازسوی فـدرال‌رزرو که با رشـد نرخ بهـره در امریکا همراه بوده، از مهم‌ترین دلایل افت شـاخص مدیران خرید در این کشـور اسـت. باوجود روند کاهشـی شـاخص مدیران خرید امریکا در ماه نوامبـر، کامودیتی‌های فلزی واکنش محدودی را نسـبت به این افت از خود نشان دادنـد، در نتیجه کاهش قابل‌توجه قیمتی را در بورس‌های فلزی دنیا شاهد نبودیم.

این کارشـناس بازار گفت: باتوجه به روند کاهشـی شاخص مدیران خرید امریکا در ماه نوامبر، امیدها به کاهش شـدت سیاست‌های انقباضـی فـدرال رزرو افزایش یافته اسـت. در واقع انتظار می‌رود رشـد نـرخ بهره دلار امریکا در مـاه پیش رو کمتر از ۰.۷۵ درصد باشد. بااین‌وجود نمی‌توان تا قبل از برگزاری نشسـت فدرال‌رزرو با قاطعیـت در این باره سخن گفت یا اظهارنظر کرد.

▣ سیاسـت‌های مالی چین، محرک بازار فلزات

ابراهیم‌زاده با اشاره به نقش و جایگاه چین در وضعیت بازارهای مالی و فلزات دنیا اظهار کرد: عملکـرد اقتصادی دولت چین در طول یک سال اخیر با انتقادات گسترده‌ای روبه‌رو بوده و عملا سـایه رکـود را در بازارهای این کشـور و دنیا، تقویت کرده است. دولت چین تـلاش کرد با تغییر در سیاسـت‌های مالی و بانکـی خـود، اقتصاد این کشـور را تحریک کند؛ هرچنـد این تلاش‌ها آنقدر هم که باید و انتظار می‌رفـت نتیجه‌بخش نبودند. دولت این کشور در جدیدترین تلاش خود اقدام به کاهش دوباره ۰.۲۵ درصدی نسـبت سپرده بانک‌ها نزد بانک مرکزی کرده است.

وی گفت: افزایش قـدرت وام‌دهی بانک‌ها یکـی از مهم‌تریـن ابزارهای دولـت چین با هـدف تحریک اقتصاد این کشـور اسـت. بر همین اسـاس انتظار مـی‌رود بانک مرکزی چین به‌زودی اقدام به کاهش نسـبت سپرده بانک‌ها نزد بانک مرکزی این کشور کند. نرخ سـپرده‌گذاری بانک‌های بـزرگ چینی نزد بانک مرکزی این کشـور ۱۱.۳ درصد، برای بانک‌های کوچک ۹.۳ درصد و برای بانک‌های تجاری فعال در نواحی کمتر توسـعه‌یافته ۵ درصد گزارش‌شده اسـت. ده‌ها میلیارد دلار پول آزادشـده ناشی از این سیاست، می‌تواند تاثیر بسزای مثبتی بر عملکرد بازارهای فلزی دنیا داشته باشد.

▣ کرونا، مانع جدی در مسیر بهبود

ابراهیم‌زاده گفت: همه‌گیری ویروس کرونا در ماه‌های گذشـته اقتصاد چین را به‌شدت تحت تاثیـر منفی قرار داده اسـت. با وجود اینکه اغلب کشورهای دنیا، چالش‌های جدی پیرامون همه‌گیری این ویروس را پشـت سر گذاشـته‌اند، چین همچنـان به‌دنبال کنترل این ویروس در کشور خود است.

این کارشـناس بازار کالایـی گفت: تداوم سیاست‌های کرونا صفر در این کشور لطمات قابل‌توجهی را بـه اقتصاد آن تحمیل کرد؛ با اینکه آن‌طور که انتظار می‌رفت نتیجه‌بخش نبود. بررسـی همه‌گیری شیوع کووید ۱۹ در چین در هفته پایانی ماه نوامبر حکایت از آن دارد که وضعیت این بیماری در کشـور چین در حال بدتر شـدن اسـت و آمار روزانه این ویروس در محدوده رکورد تاریخی و افزایشی قرار دارد.

در چنیـن شـرایطی تردد‌هـای شـهری در پایتخـت چیـن ۶۴ درصـد کاهش یافته است.

تردد در این منطقه به یک‌سوم حالت عادی رسـیده و قرنطینه شدیدی در محله‌های این شهر برقرار است.

بـدون تردید تـداوم این شـرایط به ضرر بـازار کامودیتی‌هـا خواهـد بـود و مانـع عقب‌گـرد دولـت ایـن کشـور از سیاسـت آزادسـازی محدودیت‌هـای کرونایی خواهد شد.

بازار فلزات زیر ذره‌بین

سعید برزگر، کارشناس صنایـع معدنـی در گفت‌وگـو بـا «روزگار معدن» در ارزیابی بازار فلزات در روزهای اخیر اظهار کرد: بازار مس و آلومینیـوم در روزهـای گذشـته متاثـر از سـیگنال‌های مثبت و منفی در نوسان بوده است.

بـا ایـن وجـود بـا نگاهی گـذرا بـه روند قیمت مـس و آلومینیوم در بـورس فلزات لنـدن می‌تـوان این‌طور ادعا کـرد که بازار خریدوفـروش این فلـزات در نیمه دوم ماه رونق بیشتری داشته است.

▣ نوسـان مـس در کانـال ۸۰۰۰ دلاری

برزگر گفت: بهـای مس از روز نهم نوامبر از مـرز ۸۰۰۰ دلار بـه‌ازای هـر تـن عبور کرد.

فروش این فلز سـرخ‌رنگ در کانال ۸۰۰۰ دلاری تا روز ۱۸ نوامبر نیز ادامه یافت. بهای مس در روز ۲۱ نوامبر به ۷۹۰۰ دلار به‌ازای هر تن رسـید؛ هرچنـد این روند ریزشـی ادامـه‌دار نبود، زیرا از روز ۲۲ نوامبر و تحت تاثیـر تضعیف شـاخص دلار امریکا شـاهد رونق گرفتن دوباره بازار فلز سـرخ بودیم؛ تا جایی کـه مس با نرخی در آسـتانه ۸۰۰۰ دلار معامله شد.

بهای این فلـز در روز ۲۵ نوامبر دوباره به بـالای ۸۰۰۰ دلار رسـید و میانگین قیمت ۸۰۷۰ دلار بـه‌ازای هر تـن برای مس ثبت شد. در چنین شرایطی باید ادعا کرد کاهش ارزش شـاخص دلار امریکا از ریسک‌پذیری فعالان بازارهـای کالایی حمایـت و زمینه بازگشـت دوباره مس بـه کانال ۸۰۰۰ دلار را فراهم کرد.

وی افـزود: همچنـان شـاهد تـداوم سیگنال‌های کاهشی در بازارهای فلزی دنیا نیز هستیم. همه‌گیری دوباره ویروس کووید ۱۹ در چیـن و افزایـش آمـار مبتلایان در این کشور، احتمال شـدت گرفتن قرنطینه و محدودیت‌های کرونایی را در این کشـور تقویـت کرد؛ ایـن در حالی اسـت که بعد مدت‌هـای طولانی از اجرای سیاسـت‌های سـختگیرانه در اقتصاد چین با هدف کنترل کرونا، دوباره امیـدی محدود به کاهش این سـختگیری‌ها و تاثیر مثبـت آن بر اقتصاد چین و به‌دنبال آن سایر کشورها، زنده شده بود.

البتـه هنوز هم بسـیاری از فعـالان بازار ایـن محدودیت‌هـا را موقتـی می‌داننـد و بـه رفـع آن در مدت‌زمـان کوتـاه امیدوار هستند.

▣ تولیـد مس معدنـی حامی تولید فلز سرخ

این کارشـناس بازار کالایی گفت: روند رو به رشد تولید مس معدنی یکی از مهم‌ترین فاکتورهای موثر بر عملکرد بازار مس است. میـزان برداشـت از ذخایر معدنـی این فلز سرخ‌رنگ، دورنمای این فلز را روشن می‌کند. در این میـان اعتصابات کارگـری به‌عنوان سیگنال رشد قیمت، هرازگاهی در بازار مس فرصت ظهور پیدا می‌کنـد. باتوجه به روند کاهشی موجودی انبارهای بورسی دنیا، افت تولید این محصول از حلقه نخسـت، محرک رشـد قیمت مس در بازارهای جهان است. البته شـرکت بی‌اچ‌پی چنـدی پیش اعلام کرد با اتحادیه کارگران معدن اسـکاندیدا به توافق رسـیده تا فعلا از اعتصاب خودداری کنند. بدون تردید انتشـار این خبر حکایت از تضعیـف بهای مـس در بازارهای جهانی دارد.

▣ سـیگنال‌های متضـاد در بـازار آلومینیوم

برزگر در تشـریح وضعیت بازار آلومینیوم در هفته‌های گذشـته اظهار کـرد: در نیمه نخست ماه نوامبر آلومینیوم به کانال ۲۴۰۰ دلاری به‌ازای هر تن صعود کرد. با این وجود فروش آلومینیوم در این کانال برای روزهای متمادی ادامه نداشـت. البتـه روند قیمتی این فلز نقره‌ای‌رنگ در نیمه دوم ماه نوامبر، پررنگ‌تر از نیمه نخست این ماه است.

وی افـزود: باوجـود روند مثبـت قیمتی آلومینیـوم در مـاه نوامبـر، موسسـه فیچ سولوشـون در جدیدتریـن گـزارش خود، برآوردش از بهـای آلومینیوم را برای ۳ ماه چهارم سـال جاری میـلادی از ۲۸۵۰ دلار به‌ازای هـر تن بـه ۲۷۲۵ دلار کاهش داد. ایـن موسسـه در گزارش خود رشـد کمتر از انتظـار تقاضـا در چین و بـروز احتمالی رکود در اقتصادهـای نوظهور و منطقه یورو را عامل اصلی تغییـر پیش‌بینی خود اعلام کرده است. علاوه بر این تداوم روند صعودی شاخص دلار امریکا عامل موثری در تضعیف بهای فلزات صنعتی خواهـد بود. باتوجه به تمام موارد یادشـده این موسسه اعتقاد دارد ریسـک‌های نزولی بازار همچنـان در بازار می‌ماند.

برزگر گفت: موسسه فیچ سولوشون باوجود اینکه انتظار بازگشـت بهـای آلومینیوم به مسیر صعود را ندارد، بازگشت دوباره قیمت این فلـز به نرخ‌های قبل از شـیوع ویروس کرونا را هم پیش‌بینی نمی‌کند.

ایـن کارشـناس بـازار کالایـی گفت: در روزهای نخسـت ماه نوامبـر، صحبت‌هایی دربـاره کاهش محدودیت‌هـای کرونایی در چین به میان آمد. از آنجا که چین بزرگ‌ترین تولیدکننـده و مصرف‌کننـده آلومینیوم در دنیا اسـت، کاهش محدودیت‌های یادشـده می‌تواند تاثیر مثبتی بر بازار این فلز داشـته باشد.

با این وجـود تاثیر مثبت این خبر بر بازار آلومینیـوم دوام چندانـی نداشـت، زیرا در نیمه دوم ماه نوامبر شـاهد انتشـار اخباری مبنی بر افزایـش تعداد مبتلایان به ویروس کوویـد ۱۹ در چیـن بودیـم کـه در ادامه محدودیت‌های جدید قرنطینه در این کشور اعمال شد. در چنین شرایطی نباید به رشد ادامه‌دار آلومینیوم در بازارهای جهانی امید داشت.

برزگر در ادامه با اشاره به روند رو به رشد تولید آلومینیوم، ایـن موضوع را مانع تداوم صعود قیمـت این فلـز در بازارهای جهانی دانست و افزود: داده‌های موسسه بین‌المللی آلومینیوم که در روز ۲۱ نوامبر منتشـر شد حکایـت از آن دارد که میزان تولید این فلز در ماه اکتبر سـال جاری میلادی نسبت به مدت مشـابه سال گذشته ۳.۱ درصد بیشتر شده است.

بخـش قابل‌توجهی از این رشـد تولید در چین رقم خورده اسـت؛ بنابرایـن باید ادعا کـرد رونـد رو به رشـد تولیـد آلومینیوم، آن‌هم در شـرایطی که میـزان تقاضا برای این فلز ثابت اسـت، مانع رشـد قیمتی آن می‌شود.

سخن پایانی

بازار فلزات پایه همچون مس و آلومینیوم در روزهای گذشته تحت تاثیر سیگنال‌های متناقض مثبت و منفی قرار گرفته و همزمان احتمال عقب‌نشـینی فـدرال‌رزرو از اجرای سیاست‌های انقباضی و رشد حداکثری نرخ بهره دلار، از مهم‌ترین سیگنال‌های موثر بر عملکرد بازارهـای فلزی دنیا بود. در همین حال تداوم محدودیت‌های کرونایی در چین به‌ویژه پس از رشد دوباره آمار شیوع ویروس کرونا در این کشور مانع بازگشت جدی بازار فلزات به مسیر صعودی می‌شود.

مشارکت در تاسیس صندوق پژوهش و فناوری فولاد

با تشـکیل جلسه تعیین درصد سهم مشارکت ۱۰ شرکت فعال در بخش معدن و صنایع معدنی برای تاسیس «صندوق پژوهش و فناوری فولاد» با راهبری سازمان توسعه و نوسازی معـادن و صنایع معدنی ایـران (ایمیدرو)، ایـن صندوق در آستانه تاسیس قرار گرفت.

بـه گزارش روابط عمومی ایمیدرو، جلسـه بررسـی نحوه مشـارکت شرکت‌ها در تاسـیس این صندوق، با حضور امیر خرمی‌شـاد عضـو هیات عامـل ایمیدرو، مسـئولان انجمن تولیدکنندگان فولاد، یاسر طیب‌نیا مدیرعامل شرکت مبارکه و حسن یونسـیان مشاور بومی‌سازی سازمان ایمیدرو برگزار شد.

شـرکت‌های فـولاد مبارکـه، چادرملـو، گل‌گهـر، فولاد خوزسـتان، ذوب‌آهن، میدکو، کاوه پارس، فولاد خراسـان، فولاد آلیاژی ایران و فولاد تکنیک از سهامداران این صندوق به‌شمار می‌روند.

از اهـداف سـه‌گانه تاسـیس این صنـدوق باید بـه ارائه تسـهیلات به شـرکت‌های دانش‌بنیان و سـازندگان داخلی دارای شـرایط، ارائه خدمات ضمانتنامـه‌ای برای طرح‌های بومی‌سازی و سـرمایه‌گذاری خطرپذیر در طرح‌های فناورانه بومی‌سازی در زنجیره آهن و فولاد اشاره کرد.

طبق هماهنگی انجام‌شـده میان سازمان توسعه و نوسازی معـادن و صنایـع معدنـی ایـران، انجمـن تولیدکنندگان فـولاد ایـران و صندوق پژوهـش و فنـاوری معاونت علمی و فنـاوری ریاسـت‌جمهوری، تشـکیل صنـدوق پژوهـش و فنـاوری زنجیـره آهـن و فـولاد در دسـتور کار ایمیدرو قرار گرفت.

مقـرر شـد این صنـدوق با سـرمایه اولیـه ۱۰۰ میلیارد تومان با همکاری و مشـارکت ایمیدرو و شـرکت‌های بزرگ زنجیره فولاد، معاونت پژوهش و فناوری ریاسـت‌جمهوری و انجمن تولیدکنندگان فولاد تاسـیس شود. طبق اعلام دفتر بومی‌سازی ایمیدرو صندوق پژوهش و فناوری فولاد به‌زودی راه‌اندازی می‌شود.

با برداشت گل‌گهر از تالار شیشه‌ای محقق شد

تامین مالی ۶۸۰۰ میلیارد تومانی «کگل»

گروه معدن

منطقه معدنی گل‌گهر با داشتن معادن غنی از سنگ آهن به‌عنوان یکی از مطرح‌ترین قطب‌های فعال معدنی، صنعتی در خاورمیانه است. این منطقه از قابلیت‌های بسیاری برای تبدیل‌شدن به یک منطقه بزرگ و رقابتی در سطح ایران و حتی جهان برخوردار است. این ذخایر معدنی در استان کرمان و در ۵۰ کیلومتری جنوب غربی شهرستان سیرجان واقع‌شده است. در دوره معاصر عملیات اکتشاف و پی‌جویی طرح سنگ آهن گل‌گهر در سال ۱۳۴۸ آغاز شد. کانسار سنگ آهن گل‌گهر در شش آنومالی مجزا درمجموع با ذخیره‌ای در حدود ۱۲۰۰ میلیون تن در محدوده‌ای به طول تقریبی ۱۰ کیلومتر و عرض تقریبی ۴ کیلومتر قرارگرفته است. بهره‌برداری از توده معدنی شماره یک بر عهده شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر است که بخش زیادی از آن استخراج‌شده است.

عکس: روزگار معدن

این شرکت در طول سال‌های اخیر در تالار شیشه‌ای پذیرفته‌شده و اکنون به دنبال آن است که از ظرفیت‌های بازار سرمایه برای تأمین مالی خود استفاده کند. بهره‌مندی از ظرفیت‌های بازار سرمایه برای تأمین مالی گل‌گهر، مزیت‌های متعددی به دنبال دارد. در این روش هزینه تأمین مالی پایین‌تر است و پرداخت اصل سرمایه در انتهای دوره انجام خواهد پذیرفت. بدین ترتیب فرصتی برای توسعه حداکثری این شرکت معدنی و صنعتی فراهم خواهد شد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر، یکی از بزرگ‌ترین تأمین مالی‌های خود را از محل اوراق اجاره کلید زد. به گزارش روابط عمومی شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر، با مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار، «صکوک» اجاره شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر به مبلغ ۶۸ هزار میلیارد ریال از طریق بورس اوراق بهادار تهران از امروز به مدت سه روز کاری در نمادهای «صگل ۵۰۹»، «صگل ۰۵۰۹»، «صگل ۰۵۹»، «صگل ۵۹» و «صگل ۰۰۵۹» آغاز شد.

▣ مزیت‌های تأمین مالی کگل از بورس

از مزیت‌های این اقدام از سوی شرکت صنعتی و معدنی گل‌گهر، می‌توان به این موارد اشاره کرد که هزینه تأمین مالی از بازار سرمایه کمتر از بازار پول است. ضمن اینکه تأمین مالی‌های انجام‌شده از طریق بازار سرمایه بلندمدت بوده و میزان تأمین مالی از بازار سرمایه ارقام بزرگ‌تری است. همچنین پرداخت اصل سرمایه در انتهای دوره صورت خواهد پذیرفت. از دیگر مزیت‌های تأمین مالی از بازار سرمایه، به‌کارگیری سرمایه خرد در راستای خلق ارزش است که گل‌گهر توانسته از این ابزار نوین مالی بهره‌مند شود و تاکنون بیش از ۸ هزار میلیارد تومان تأمین مالی از بازار سرمایه را عملیاتی کند. آخرین آن تأمین مالی ۶ هزار و ۸۰۰ میلیارد تومانی است که از روز چهارشنبه دوم آذرماه آغاز شد و سه روز کاری ادامه‌دار خواهد بود. تأمین مالی یک هزار و ۲۰۰ میلیارد تومانی به‌منظور تأمین سرمایه لازم برای خرید سنگ خطوط پنج، ۶، هفت کنسانتره گل‌گهر، ازجمله تجربیات قبلی گل‌گهر در تأمین مالی به شمار می‌آید. تأمین مالی ۳۰۰ میلیارد تومانی به‌منظور مشارکت در افزایش سرمایه شرکت تأمین انتقال آب خلیج‌فارس و سنگ‌آهن گهر زمین نیز از دیگر این تجارب است که منجر شد تا منطقه گل‌گهر مشکلی در تأمین آب در کویر مرکزی نداشته باشد. تأمین سرمایه در گردش توسعه خطوط گندله‌سازی یک و دو به ارزش سه هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان، اجرای پروژه سولفورزدایی از گازهای خروجی گندله‌سازی شماره یک و تولید سولفات آمونیوم به ارزش یک هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان، تکمیل خطوط انتقال گاز از ارسنجان به پاریز برای تأمین گاز افزایش ظرفیت نیروگاه یک هزار مگاواتی گهرانرژی و کارخانه‌ها صنعتی منطقه و سرمایه موردنیاز برای خرید سنگ‌آهن خطوط تولید، از دیگر اقدامات گل‌گهر در این زمینه است.

> از مزیت‌های تأمین مالی از بازار سرمایه، بکارگیری سرمایه خرد در راستای خلق ارزش است که گل‌گهر توانسته از این ابزار نوین مالی بهره‌مند شود و تاکنون بیش از ۸ هزار میلیارد تومان تأمین مالی از بازار سرمایه را عملیاتی کند

▣ خلق ارزش از تجمیع دارایی خرد

با توجه به نرخ بازده اوراق افرادی که سرمایه‌های مازاد دارند، از مزایای آن بهره‌مند خواهند شد و با تجمیع دارایی‌های خرد شرکت‌های تولیدی، امکان خلق ارزش و توسعه اشتغال را خواهند داشت؛ به‌نحوی‌که با نرخ‌های به‌مراتب پایین‌تر از بازار پول با مبالغی بسیار بیشتر و بازپرداختی بلندمدت امکان خواهند داشت تا طرح‌های توسعه را با نرخ‌های جذابی تکمیل و جامعه را از عواید آن منتفع کنند.

یکی از تأمین مالی‌های کم‌هزینه برای شرکت‌ها پس از افزایش سرمایه از محل آورده نقدی و مطالبات، استفاده از اوراق بدهی است که این بار گل‌گهر تأمین مالی از محل اوراق اجاره با توثیق سهام را اجرایی کرد.

▣ کگل پیشتاز استفاده از ابزارهای مالی

گل‌گهر را می‌توان یکی از شرکت‌های پیشتاز در به‌کارگیری از ابزارهای مالی دانست؛ چراکه تاکنون بیش از هشت هزار میلیارد تومان از بازار بدهی تأمین مالی کرده است. اقدامی که منجر به پیشبرد اهداف توسعه‌ای این شرکت بوده است.

از طرفی گل‌گهر به جای عرضه گسترده سهام برای تأمین مالی با توثیق دارایی‌های خود، هم از بازار سهام حمایت‌های لازم را می‌کند و هم شرایط لازم را برای بهره‌مندی سرمایه‌گذاران خرد فراهم کرده است. همچنین با تأمین منابع لازم برای پیشبرد طرح‌های توسعه‌ای، در راستای افزایش بیش‌ازپیش حقوق سهامداران خود تلاش می‌کند.

▣ سخن پایانی

شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر یکی از قطب‌های اصلی معدنی کشور و حتی منطقه خاورمیانه است. این شرکت در طول سال‌های گذشته توانسته به‌عنوان یکی از شرکت‌های پیشتاز در به‌کارگیری از ابزارهای مالی شناخته شود.

این شرکت تاکنون بیش از هشت هزار میلیارد تومان از بازار بدهی تأمین مالی کرده است. بدین ترتیب فرصتی برای جمع‌آوری سرمایه‌های خرد نیز فراهم شد.

با توجه به نرخ بازده اوراق افرادی که سرمایه‌های مازاد دارند، از مزایای آن بهره‌مند خواهند شد و با تجمیع دارایی‌های خرد شرکت‌های تولیدی، امکان خلق ارزش و توسعه اشتغال را خواهند داشت؛ به‌نحوی‌که با نرخ‌های به‌مراتب پایین‌تر از بازار پول با مبالغی بسیار بیشتر و بازپرداختی بلندمدت امکان خواهند داشت تا طرح‌های توسعه را با نرخ‌های جذابی تکمیل و جامعه را از عواید آن منتفع کنند، اقدامی که منجر به پیشبرد اهداف توسعه‌ای این شرکت بوده است.

یادداشت

چاره بحران معدن چیست؟

علی‌خان نصراصفهانی
استاد دانشگاه و فعال حوزه معدن

نکته‌ای که می‌خواهم در این یادداشت روی آن تاکید کنم، نقش و اهمیت مجلس شورای اسلامی در حوزه قانون‌گذاری است که متاسفانه چندان جدی گرفته نشده است. لازم است از اینجا آغاز کنم که بخش زیادی از نمایندگان مجلس تخصص لازم و کافی را برای حضور در چنین جایگاهی ندارند و بیشتر بر اساس روابط سیاسی و وابستگی به واحدهای قدرت به مجلس راه پیدا کرده‌اند. بنابراین وقتی نماینده‌ای که در زمینه فیزیک تخصص دارد، به عضویت در کمیسیون معادن درمی‌آید و روی صندلی تصمیم‌گیری برای این حوزه می‌نشیند، انتظار نمی‌رود قوانینی بهتر از این، وضع شود. به‌این‌ترتیب، کم‌کم شرایطی پیش می‌آید که ما امروز با آن دست‌به‌گریبان هستیم و از نزدیک لمسش می‌کنیم.

در حال حاضر به‌راحتی می‌توان در قانون معادن مفادی را پیدا کرد که ضدونقیض همدیگر هستند و به‌این‌ترتیب هر مجری قانون، روایت خود را از قوانین ارائه می‌دهد. برای مثال قانونی با عنوان جلوگیری از صادرات مواد خام داریم که با شعارها و اهداف قشنگی مطرح شده و در معایب آن سخن‌ها گفته‌اند. سوال اینجاست که اگر معدنکاری با این شعارها قانع شود و با خود بگوید که «بهتر است برای تکمیل زنجیره ارزش صادرات مواد خام را متوقف کنیم. اما ماده خام چیست؟» در پاسخ به او چه می‌توان گفت؟ آیا تعریف دقیقی برای شناخت مواد خام و فرآوری‌شده، از نظر استاندارد کمی و کیفی وجود دارد؟

متاسفانه پاسخ منفی است. به همین دلیل یک ارزیاب گمرک ممکن است ماده‌ای را خام تشخیص دهد و دیگری آن را فرآوری‌شده بداند.

در زمینه تصحیح قوانین هم چندان درست عمل نکرده‌ایم. به‌طور کلی ادعا می‌شود هر وقت که دست به اصلاح قوانین زده‌اند، نتیجه خراب‌تر شده است. در حال حاضر هم باز نمایندگان مجلس در حال تصحیح قوانین معدن هستند و به عادت همیشگی، دوباره باید منتظر بود تا ایرادات بسیاری به مواد و بندها وارد شود. نابسامانی در قوانین از اینجا ناشی می‌شود که افرادی که به مجلس راه پیدا می‌کنند، پاک از یاد برده‌اند که وقتی دانش کافی در حوزه‌ای ندارند، نباید در آن زمینه اظهارنظر کنند و مهم‌تر اینکه وارد کمیسیون مربوط به آن حوزه نشوند. نکته دردآور دیگر این است که اگر نمایندگان مشورتی هم با متخصصان انجام دهند، چندان اعتنایی به گفته‌های آنها نمی‌کنند. بیشتر متخصصانی که طرف مشورت قرار می‌گیرند، زینت مجلس هستند و به‌عنوان بخشی از دکوراسیون به شمار می‌روند تا مشاور، و افراد دیگری در مقام تصمیم‌گیری قرار دارند و قوانین را وضع می‌کنند.

این رویه بسیار نادرست است. اگر می‌خواهیم کشورمان موفق باشد، باید در حوزه قانون‌گذاری از نیروهای متخصص و کارکشته‌ای کمک بگیریم که در این کار استخوان خرد کرده‌اند. به گمان من، روزی در این کشور همه به این نتیجه می‌رسند که قوانین رایج را باید کنار گذاشت و دوباره از اول قوانینی نوشت که نظام‌مند و یکپارچه باشند و واحدهای گوناگون را باهم هماهنگ و هم‌راستا کنند. برای مثال کشمکش‌های امروز بین محیط‌زیست و بخش معدن نباشد که هیچ‌گونه هماهنگی باهم ندارند و آنها یک ساز و این‌ها سازی دیگر می‌زنند.

امروزه آن‌قدر بروکراسی اداری وجود دارد، قوانین مبهم و تاویل پذیر هستند و دایره بایدها و نبایدها چنان وسیع است که به‌راحتی فساد ایجاد می‌کند. فسادی که همه آن را به چشم می‌بینند که این فاجعه است. برای مثال، من در حوزه اکتشاف تخصص دارم، اما در حوزه تخصص و علاقه‌ام، اکتشاف به کار گرفته نمی‌شوم و در این حوزه تنها به معلمی اکتفا کرده‌ام و دل‌خوش باشم که درسی می‌دهم و بعد دنبال کار خود می‌روم. اما هرگز در کارهای اصلی حوزه خود، درگیر نشده‌ام و در این شرایط باید از کار در این زمینه دلسرد شوم. به گمان من، این بزرگ‌ترین مشکل کشور ما در تمام بخش‌هاست که مرتب هم تکرار می‌شود و در این میان، زمینه را برای اظهارنظر معاندان فراهم می‌کند و به مشکلات کشور دامن می‌زند. برای مثال فردی از روی ناآگاهی نظری می‌دهد که مورد سوءاستفاده قرار می‌گیرد، تعبیر و تفسیر می‌شود و فریاد برمی‌آورند که فلان نماینده مجلس، فلان اظهارنظر را کرده است.

پایان سخن اینکه، قانون‌گذاران باید هوشیار باشند و در سایه آن ترکیبی از بسترسازی‌های لازم برای تدوین و تصحیح قوانین انجام گیرد تا بحران بخش معدن کاهش پیدا کند.

افت صادرات و افزایش مصرف داخلی

عکس: روزگار معدن

گروه معدن

بررسی آخرین آمار مربوط به صنعت فولادسازی نشان می‌دهد که در ۷ ماه نخست امسال، تولید فولاد رشد ۱۲ تا ۱۹ درصدی داشته و در مقابل صادرات کاهش یافته و مصرف داخلی رشد کرده است. به گزارش مهر، بررسی آخرین آمار مربوط به صنعت فولادسازی نشان می‌دهد که در ۷ ماه نخست سال جاری، ۷ میلیون و ۳۵۶ هزار تن مقاطع طویل فولادی شامل تیرآهن، میلگرد، نبشی، ناودانی و سایر مقاطع تولید شده که نسبت به ۶ میلیون و ۲۸۵ هزار تن تولیدی طی هفت ماهه نخست ۱۴۰۰، رشد ۱۷ درصدی را تجربه کرده است. در بخش صادرات این محصول نیز شاهد افزایش صادرات بودیم به گونه‌ای که در ۷ ماه امسال یک میلیون و ۵۸۰ هزار مقاطع طویل فولادی صادر شده که در مقایسه با مدت مشابه پارسال رشد ۶ درصدی را نشان می‌دهد.

البته صادرات در بخش‌های تیرآهن و نبشی، ناودانی و سایر مقاطع به ترتیب افت یک درصدی و ۱۳ درصدی داشته است. البته آمارها نشان می‌دهد که مصرف داخلی مقاطع طویل فولادی رشد محسوسی داشته و نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲۰ درصد افزایش یافته و از ۴ میلیون و ۸۵۳ هزار تن در ۷ ماهه ۱۴۰۰ به ۵ میلیون و ۸۲۷ هزار تن در ۷ ماهه ۱۴۰۱ رسیده است.

تولید اقلام فولادی

همچنین در این بازه زمانی ۵ میلیون و ۳۱۴ هزار تن مقاطع تخت فولادی تولید شده که نسبت به مدت مشابه پارسال ۱۲ درصد رشد را تجربه کرده است؛ با این حال در بخش صادرات این محصول (۲۰۱ هزار تن) شاهد کاهش ۴۶ درصدی نسبت به مدت مشابه پارسال هستیم. مصرف داخلی مقاطع تخت فولادی در ۷ ماهه نخست امسال بر خلاف صادرات این بخش، با افزایش همراه بوده به گونه‌ای که در ۷ ماهه امسال ۵ میلیون و ۳۴۹ هزار تن مقاطع تخت از سوی مشتریان داخلی خریداری شده که نسبت به ۷ماهه پارسال رشد ۱۳ درصدی را نشان می‌دهد. در مجموع ۱۲ میلیون و ۶۷۰ هزار تن محصولات فولادی تولید شده که در مجموع ۱۵ درصد بیشتر از میزان تولید آنها در مدت مشابه سال گذشته است. همچنین در مجموع صادرات کل محصولات فولادی با افت ۴ درصدی مواجه بوده است. اما در بخش مصرف داخلی رشد ۱۹ درصدی را شاهد بوده‌ایم.

محصول / متغیر	مصرف ظاهری		
	هفت ماهه سال ۱۴۰۰	هفت ماهه سال ۱۴۰۱	درصد تغییرات
تیرآهن	۶۱۳	۶۳۴	۳
میلگرد	۳۸۴۹	۴۷۵۴	۲۴
نبشی، ناودانی و سایر مقاطع	۳۹۱	۴۳۹	۱۲
کل مقاطع طویل فولادی	۴۸۵۳	۵۸۲۷	۲۰
ورق گرم	۴۴۵۳	۵۱۷۳	۱۶
ورق سرد	۱۶۰۳	۱۵۲۶	-۵
ورق پوششدار	۸۱۶	۹۴۳	۱۶
* کل مقاطع تخت فولادی	۴۷۱۶	۵۳۴۹	۱۳
کل محصولات فولادی	۹۵۶۹	۱۱۳۷۴	۱۹
بیلت و بلوم	۶۶۰۵	۸۲۷۳	۲۵
اسلب	۵۱۱۰	۶۳۱۵	۲۴
فولاد میانی	۱۱۷۱۵	۱۳۴۷۲	۱۵
آهن اسفنجی	۱۶۶۸۰	۲۰۳۵۹	۲۲

واردات و صادرات

همچنین در بخش مربوط به شمش فولاد (فولاد میانی شامل اسلب و بیلت و بلوم) نیز شاهد تولید ۸۱ میلیون و ۸۶۲ هزار تن محصول بوده‌ایم که نسبت به مدت مشابه پارسال رشد ۶۱ درصدی یافته است. همچنین ۴ میلیون و ۹۹۷ هزار تن از این محصول صادر شده که بیانگر رشد ۸۱ درصدی نسبت به مدت مشابه پارسال است. در ۷ ماه نخست امسال ۲ میلیون و ۷۳۷ هزار تن آهن اسفنجی تولید شده که رشد ۹۱ درصدی نسبت به مدت مشابه پارسال داشته است. البته در بخش صادرات این محصول (۸۷۳ هزار تن) شاهد افت ۶۴ درصدی بوده‌ایم. به گزارش مهر، به اعتقاد فعالان صنعت فولاد از جمله دلایل کاهش صادرات فولاد می‌توان به وضعیت بازار جهانی فولاد و کاهش تقاضا برای فولاد در مناطق مختلف دنیا، اعمال عوارض صادراتی روی محصولات فولادی در ابتدای سال و دامپینگ روسیه که منجر به کاهش سهم ایران در بازارهای هدف شد، اشاره کرد.

محصول / متغیر	واردات			صادرات		
	هفت ماهه سال ۱۴۰۰	هفت ماهه سال ۱۴۰۱	درصد تغییرات	هفت ماهه سال ۱۴۰۰	هفت ماهه سال ۱۴۰۱	درصد تغییرات
تیرآهن	۹	۸	-۱۱	۷۵	۷۴	-۱
میلگرد	۱۹	۲۳	۲۱	۱۳۰۷	۱۴۱۵	۸
نبشی، ناودانی و سایر مقاطع	۲۶	۲۰	-۲۳	۱۰۴	۹۱	-۱۳
کل مقاطع طویل فولادی	۵۴	۵۱	-۶	۱۴۸۶	۱۵۸۰	۶
ورق گرم	۸۶	۱۹۸	۱۳۶	۲۹۱	۱۴۱	-۵۲
ورق سرد	۲۰۴	۱۰۱	-۵۰	۱۱	۱۳	۱۸
ورق پوششدار	۱۳۷	۱۰۹	-۲۰	۶۷	۴۷	-۳۰
کل مقاطع تخت فولادی	۴۲۵	۴۳۴	۲	۳۶۹	۲۰۱	-۴۶
کل محصولات فولادی	۴۷۹	۴۸۵	۱	۱۸۵۵	۱۷۸۱	-۴
بیلت و بلوم	۱	۲	۰	۲۷۲۲	۲۸۲۲	۴
اسلب	۲	۰	-۱۰۰	۱۳۳۵	۸۶۰	-۳۶
فولاد میانی	۳	۳	۰	۴۰۵۷	۴۷۹۹	۱۸
آهن اسفنجی	۰	۰	۰	۶۹۸	۳۷۸	-۴۶

مصرف داخلی

وحید یعقوبی معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد در این ارتباط به مهر گفت: منحنی قیمتی فولاد یک منحنی سینوسی است و با توجه به تأثیر جنگ اوکراین، قیمت فولاد به قله خود رسیده بود اما متأسفانه کشور یک فرصت سوزی بزرگ انجام داد و در قله قیمت‌ها، عوارض صادراتی روی فولاد اعمال کرد. وی افزود: روسیه به واسطه تحریم‌هایی که دارد وارد بازارهای صادراتی ما شد و رقابت بین ما و روسیه شکل گرفت و با دامپینگی که روسیه کرد سهم ما در بازارهای صادراتی کم شد. یعقوبی در مورد وضعیت صادرات تا پایان سال هم گفت: طبق پیش بینی‌هایی که مؤسسات تحلیلی ارائه کردند، تا ۳ ماه اول سال ۲۰۲۳ روند تقاضای فولاد نزولی است؛ یعنی عملاً پیش بینی نمی‌شود که قیمت افزایش چندانی یابد و نوسان خاصی نخواهد داشت. معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران افزود: در مورد کف قیمتی فولاد هم ۲ نظریه وجود دارد؛ نخست اینکه به دلیل بالا رفتن نرخ بهره در آمریکا و نزولی بودن نرخ کامودیتی‌ها، نرخ فولاد متأثر خواهد شد. از این هم کمتر خواهد شد و نظریه دوم هم این است که قیمت کمتر از این برای تولیدکنندگان فولاد جهان به صرفه نیست و به دلیل افزایش نرخ گاز و تعطیلی برخی از کارخانجات در اروپا و رسیدن قیمت‌ها به کف، بنابراین دیگر قیمت فولاد از این پایین‌تر نخواهد بود. این دو نظریه متفاوت است که باید ببینیم کدام یک محقق می‌شود. وی ادامه داد: روند نزولی قیمت‌های جهانی روی صادرات فولاد اثرگذار است؛ اگرچه صادرات در شهریور ماه افزایش یافته اما روند، روند نزولی است. به نظر نمی‌رسد که بتوان تا پایان سال این افت ۱۵ درصدی را جبران کرد و حتی پیش بینی این است که به میزان صادرات پارسال هم نرسیم. یعقوبی تصریح کرد: امسال احتمالا در بهترین حالت و با کمک دولت برای توسعه صادرات، ۵ تا ۵.۵ میلیارد دلار صادرات خواهیم داشت.

واردات لیفتراک دست دوم آزاد شد

طبق ابلاغیه گمرک ایران، واردات لیفتراک مستعمل با ظرفیت ۱۰ تن و بالاتر و با قدمت سال حداکثر ۱۰ سال آزاد شد.

به گزارش مهر، علی وکیلی مدیرکل دفتر واردات گمرک ایران موضوع آزادسازی واردات لیفتراک مستعمل با ظرفیت ۱۰ تن و بالاتر و با قدمت سال حداکثر ۱۰ سال را ابلاغ کرد.

در این نامه آمده است: پیرو بخش نامه اجرایی شماره ۶۵/۷۳/۱۱۳/۲۶۹۳۳/۹۳/۲۸۷۱۳ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۲۱ این مرکز، به پیوست تصویر نامه شماره ۶۰/۱۹۶۰۳۵ مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۵ اداره کل مقررات صادرات و واردات وزارت صنعت، معدن و تجارت موضوع تصمیمات متخذه در جلسات مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۰ کمیسیون ماده یک آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات مبنی بر اعمال شرط قدمت ساخت حداکثر ده سال برای واردات فقط لیفتراک مستعمل تحت ردیف تعرفه ۸۴۲۷۲۰۱۲ با ظرفیت ۱۰ تن و بالاتر ارسال می‌گردد.

خواهشمند است دستور فرمائید پس از ارائه ثبت سفارش

فقط با ارز متقاضی و منطبق با مشخصات کالاهای وارداتی و اعمال سایر مقررات مربوطه و ارائه مجوزهای قانونی صرفاً از لحاظ مستعمل بودن و حداکثر سال ساخت قابل ورود اقدام لازم معمول دارند. بدیهی است کماکان واردات و ترخیص کالاهای مستعمل از طریق بازارچه‌ها امکان‌پذیر نیست لذا ورود لیفتراک‌های مستعمل تحت تعرفه ۸۴۲۷۲۰۱۲ با قدمت بیش از ۱۰ سال مجاز نیست. همچنین اقلام مشمول قانون خودرو نیز از شمول این موافقت نامه خارج است.

رتبه سوم استان سمنان در احیاء صنایع

است، گفت: در این شاخص رتبه سوم کشوری را به خود اختصاص داده‌ایم. سید محمدرضا هاشمی در گفت‌وگو با خبرنگار مهر، ضمن اشاره به اقدامات شاخص دولت سیزدهم در راستای ارتقای تولید و اشتغال، بیان کرد: در این دولت ۶۴ واحد و ۱۰۰ درصد راکد استان سمنان به تولید بازگشته است که در این شاخص سمنان بعد از تهران و کرمانشاه رتبه سوم کشور را به‌دست آورده است. وی با بیان اینکه مجموعاً ۱۸۹ واحد صنعتی راکد در کل استان سمنان در بدو روی کار آمدن دولت سیزدهم شناسایی شد، تاکید کرد: احیای بیش از ۳۰ درصد در این مدت سبب شده تا اشتغال قابل‌توجهی در استان تثبیت شود.

رفع موانع تولید

استاندار سمنان با بیان اینکه برخی واحدهای راکد مشکلات نقدینگی داشتند که با تسهیلات و تغییر سرمایه‌گذار و... حل شد، بیان کرد: برخی دیگر درگیر مسائل حقوقی بودند که این موضوع نیز باعث شده بود تا واحدهای تولیدی راکد شوند همچنین مسائل فنی و مدیریتی، بازار فروش، ماشین‌آلات فرسوده و... از دیگر علل رکود واحدهای صنعتی محسوب می‌شد که با تلاش‌های صورت گرفته بخشی از این واحدها به تولید بازگشتند.

هاشمی با بیان اینکه استان تهران با خروج ۳۷ درصد صنایع راکد صنعتی از رکود رتبه اول کشور را در این بخش دارد و سمنان بعد از کرمانشاه در جایگاه سوم قرار دارد، گفت: بعد از سمنان همچنین خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان و... قرار دارند.

وی با بیان اینکه تسهیلات ماده ۱۸ قانون اشتغال و تولید، تسهیلات سفر رئیس‌جمهور، در کنار سرمایه در گردش، ماده ۱۶ در زمره منابعی است که توانسته بخش خوبی از نیاز واحدهای راکد را تأمین کند، گفت: روند خروج واحدهای صنعتی و تولید از رکود در استان ادامه داشته و تا پایان سال این آمار افزایش هم خواهد یافت.

روزگار معدن

صنایع معدنی

سه‌شنبه
۷
● ۸ آذر ۱۴۰۱
● ۴ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
● ۲۹ نوامبر ۲۰۲۲
● سال پنجم ● شماره ۹۷۰

در باغ سبز صاحبان صنایع معدنی به دانش‌بنیان‌ها

روزنه‌های امید پدیدار شد

گروه معدن

استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند بـا ارائه ایده‌های فناورانـه، نقش مهمی را در حل چالش‌ها و اصلاح فرآیندهای عملیاتی و گسترش مرزهای فناوری و دانش فنی برعهده داشته باشند. به اعتقاد بسیاری از کارشناسان، باید همکاری‌های میـان صنایع معدنی با بخش فناوری و دانش‌های نو، به‌صـورت نیاز محور باشـد و ایـن امر زمانی محقق می‌شود که این ۲ از توانمندی‌های یکدیگر مطلع باشـند. پیش‌بینـی و شناسـایی خطرات، اقدامـات کنترلی، مهندسـی، مدیریتـی و پایش ازجمله نیازهای شـرکت‌های صنایع معدنی است کـه می‌تواند با همکاری شـرکت‌های دانش‌بنیان مرتفع شود.

«روزگار معدن» در ایـن گزارش به چالش‌های شـرکت‌های دانش‌بنیان فعـال در عرصه صنایع مدنی پرداخته است.

عکس: روزگار معدن

شکوفایی در گرو توجه دولت

شـرکت‌های دانش‌بنیان معدنـی درزمینه خلق ارزش‌هـای نوین علمی، صنعتی و اقتصادی و تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی، ساخت تجهیزات فناورانه در داخل کشـور و بومی‌سازی فناوری‌های وارداتی نیز نقش بسیار مهمـی را ایفا نمایند. شـرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند بـا ارائه ایده‌های فناورانـه، نقش مهمی را در حل چالش‌ها و اصـلاح فرآیندهای عملیاتی و گسترش مرزهای فناوری و دانش فنی بر عهده داشته باشند. بسیاری بر این باورند که شـرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند در صنایع معدنی کارساز شوند پاسخ داد: بسیار تاثیرگذار هستند.

بـه دلیل اینکه افراد تحصیل‌کرده باهوش در رشـته‌های مرتبط با معدن رفتند و یکسـری شـرکت‌های دانش‌بنیان ثبت کردند. همچنین این افراد اقدامات خیلی مفیدی انجام دادند ولی متاسـفانه توجهی نمی‌شود و بازاری بـرای تبلیغات خـود فراهم نیسـت. در کل آنها می‌توانند تاثیرات بسـیار زیادی داشـته باشـند. اگر دولت و حتی بخش خصوصی به این شـرکت‌ها توجه کند می‌توانند تاثیرات خیلی خوبی در بخش صنعت و معدن کشـور بگذارند.

شرکت‌ها به صندوق‌های سرمایه‌گذاری معرفی می‌شوند

چندی پیش مرکز نوآوری و فناوری معادن و صنایع معدنی ایران (ایمینو)، رویداد همرسانی «دایـان» بـا محوریـت توسـعه بـازار و تجاری‌سازی محصولات و خدمات شرکت‌های دانش‌بنیان زنجیره صنعت فولاد به همت طرح زیست‌بوم نوآوری و فناوری بخش معدن و صنایع معدنی با حضور سیاست‌گذاران دولتی و بخش خصوصی و شرکت‌های دانشی این عرصه برگزار شد.

حسـین منصوری، مجری طرح زیسـت‌بوم ایمینـو در ایـن رویداد با تشـریح مشـکلات اصلـی شـرکت‌های دانش‌بنیـان اظهـار کرد: ایمینـو در جهـت رفـع این معضلات نسـبت بـه معرفـی شـرکت‌های دانش‌بنیـان بـه صندوق‌هـای سـرمایه‌گذاری، شـرکت‌های بـزرگ معدنـی و متخصصـان مربوطـه اقدام می‌کند.

به گـزارش ایرنا، وی افزود: مشـکلات اصلی شـرکت‌های دانش‌بنیان، تأمین مالی، توسـعه بازار و توسعه محصول است.

پارک‌هـای علـم و فنـاوری، دانشـگاه‌ها، معاونـت آموزش و پژوهش ایمیدرو شناسـایی شده‌اند.

اصلی‌ترین موضوعی که ایمینو می‌تواند در آن راستا یاری‌رسان شرکت‌های دانش‌بنیان باشد، کمک به توسعه بازار آنها است.

مجری طرح زیست‌بوم ایمینو گفت: به همین منظـور، ایمینو با شناسـایی دقیق چالش‌های شـرکت‌های بزرگ معدنی و صنایـع مرتبط و هدایت شـرکت‌های دانش‌بنیان در این زمینه موجبات رفع این چالش‌ها را به‌صورت اثربخش فراهم می‌کند.

از بیـن ۶ هزار و ۸۸۰ شـرکت دانش‌بنیان ثبت‌شـده در معاونت علمی و فناوری ریاسـت جمهـوری، تعداد ۳۷۰ شـرکت فعال در بخش معدن و صنایع معدنی شناسایی شد.

منصـوری بیان کـرد: از این تعداد شـرکت دانش‌بنیـان، ۸۹ شـرکت در زنجیـره فـولاد، ۳۶شرکت در زنجیره مس، ۹۶ شرکت در حوزه ساخت ماشـین‌آلات و تجهیزات، ۴۵شرکت در حوزه فرآوری، ۴۴ شرکت در زنجیره اکتشاف و اسـتخراج، ۱۵ شرکت در زنجیره سرب و روی، ۲۰ شـرکت در حوزه محیط‌زیست، ۱۰شرکت درزمینه استحصال فلزات گران‌بها و ۱۵ شرکت در سـایر زمینه‌ها مشـغول به فعالیت هستند.

وی افزود: در تلاشـیم با همکاری صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی برای پوشش بیمه‌ای فعالیت‌های حوزه استارت‌آپ و های‌تک و از سوی دیگر آموزش به صاحبان استارت‌آپ و جـذب سـرمایه‌گذاران، مسـیر فعالیـت اسـتارت‌آپ‌های معدنی در کشـور را تسـهیل کنیـم. مجری طـرح زیسـت‌بوم ایمینو گفت: ازجمله برنامه‌های ایمینو در امسـال، سنجش و تعیین وضعیت تیم‌های اسـتارت‌آپی موجود و تسـهیلگری و هدایت آنها بـا حمایت از ۱۶ استارتاپ در مرحله پیش‌شتابدهی تا سقف ۵۰ میلیون تومان و شتابدهی ۲۵۰ میلیون تومان، میزبانـی از کارآفرین‌هـا، مدیـران کارآفرین، انجمن‌هـا و... تخصصی بخـش معدن و صنایع معدنی و جذب و آموزش کارآموزان علاقه‌مند به نوآوری است.

وعـده روسـای تشـکل‌ها بـه دانش‌بنیان‌های فولادی

در ادامه محمدرضا بهرامن، رئیس خانه معدن ایران با اشاره به اهمیت نقش دانش‌بنیان‌ها در راه‌حل‌های نوآورانه صنعت اسـتراتژیک فولاد، اعـلام آمادگی کـرد شـرکت‌های دانش‌بنیان فعـال در زنجیره صنعت فولاد به‌صورت رایگان می‌تواننـد عضو افتخـاری خانه معـدن ایران شوند.

همچنیـن «بهـروز اسـماعیلی» مشـاور و مدیر بومی‌سـازی و توسـعه تکنولوژی انجمن تولیدکننـدگان فـولاد و «مهـرداد اکبریان» رئیـس انجمن سـنگ‌آهن ایران نیـز در ادامه اعلام آمادگی کردند که شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند عضو این انجمن‌ها شـوند و به‌عنوان یک عضو سـهم در همفکری‌هـا و هم‌افزایی‌ها داشته باشند.

پوشش بیمه‌ای برای سرمایه‌گذاری‌های با ریسک بالا

در ادامه فریـد دهقانی، مدیرعامـل صندوق بیمـه فعالیت‌های معدنی بابیان اینکه مأموریت صندوق برای کل زنجیره ارزش تعریف شـده، اظهار کرد: در سـال جدید، ما برای اسـتارتاپ‌های دارای TRL۴ به بالا بیمه‌نامه سـرمایه‌گذاری برای پوشـش ریسـک فعالیت در زمینه، معدن و صنایع معدنی را خواهیم داشـت که البته بعد از تأیید ایمینـو معرفی به صندوق ایـن بیمه‌نامه تهیه می‌شـود. وی افزود: بـرای اسـتارتاپ‌های TRL۷ تا TRL۹ نیز در حوزه اسـتارتاپی هم پوشش ریسـک را خواهیم داشت و هم اعطای تسهیلات تا یک سـقف مشـخص که بعد از طرح در مجمع عمومی فوق‌العاده واخـذ مجوز تا دو هفتـه دیگر اجرایی می‌شـود. دهقانی عنوان کرد: در ارتبـاط با شـرکت‌های دانش‌بنیان کـه دارای تأییدیـه معاونت علمی و فناوری ریاسـت جمهوری یا صندوق نوآوری و شـکوفایی هستند وقصد دارند سـرمایه‌گذاری در پایلوت‌های صنعتـی و نیمه صنعتی کنند و آزمودن‌های آزمایشگاهی شـان را انجـام داده‌اند، حتی برای شکسـت پروژه پوشـش بیمه‌ای داریم و همچنین اقدام به اعطای تسهیلات برای این پروژه‌ها کرده‌ایم. وی با بیان اینکه ما تفاهم‌نامه‌ای با شرکت ملی فولاد داریم که قسـمتی از منابع را برای حمایت از شـرکت‌های دانش‌بنیان اختصاص دهیم، گفت: قصد داریم برای شـرکت‌های دانش‌بنیانی که در راسـتای تجاری‌سـازی نیازمند پوشش ریسک‌های بالا هسـتند، شرایط مساعدی فراهم کنیم، ضمن اینکه پوشـش ریسـک ما فقط شـامل حال طرح‌های معدنی تا انتهای زنجیره متالورژی می‌شود.

از ظرفیت استارت‌آپ‌ها بهره بگیرید

داود حبیبـی کیـا، معاون امـور معادن طرح توسـعه نوآوری‌ها و فناوری‌هـای حوزه زمین‌شناسـی، معدن و صنایـع معدنی معاونت علمی و فناوری ریاسـت جمهوری در گفت‌وگو با ایراسـین در مورد ضـرورت توجه به صنایـع معدنی گفت: توجه به صنایع معدنی مادر ازجمله صنعت آهن و فولاد و تلاش برای توسـعه کمی و کیفی این صنعت یکی از پیش‌نیازهای اساسـی در نیل به توسـعه پایدار کشور است. به‌طورقطع دستیابی به فناوری‌های جدید چه به‌صورت تولید و توسعه دانش فنی و چه به‌صورت انتقال و بومی‌سازی فناوری‌های نوین جهانی، نیاز به‌صرف زمان و هزینه زیاد و به‌کارگیری پژوهشگران دانشـگاهی و نخبگان و متخصصان صنعتی دارد. وی در ادامه افزود: به‌شـخصه اعتقاد دارم در حال‌حاضر با توجه به‌سـرعت بالای رشد و توسعه فناوری‌ها در جهان، ایجاد واحدهای تحقیق و توسعه یا همان R&D ها در بخش‌های تولیدی و صنعتی می‌تواند نقش ناچیزی را در این ارتباط ایفا کند. چراکه با توجه به بودجه‌های اندک تحقیقاتی، محدودیت تعداد افراد شاغل، دیدگاه‌ها و تخصص‌های محدود و سایر محدودیت‌های موجود در واحدهای R&D، سرعت کار و ثمربخشی آنهـا در رفع چالش‌های موجود و ایجاد فرصت‌های جدید در ارتقای فرآیندها و کیفیت محصولات تولیدی قابل‌توجه نخواهد بود. از طرف دیگر بحث ارتباط صنعت با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی نیز به دلیل بوروکراسـی‌های اداری پیچیده و زمان‌بر و عدم اسـتقبال واحدهای صنعتی و تولیدی چندان مثمر ثمر نبوده اسـت. حبیبی کیا با بیان این مطالب افزود: رویکردی که در حال‌حاضر در کشورهای پیشرو در امر فناوری وجود دارد استفاده از ظرفیت استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان است. زمانی که در هر حوزه ازجمله حوزه معدن و صنایع معدنی برای رفع یک چالش در فرآیندهای موجود و یا بهینه‌سـازی سیسـتم و افزایش بهره‌وری و یا تعریف یک فرآیند جدید از ظرفیت استارتاپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان استفاده شود، به علت استفاده از طیف وسـیعی از دیدگاه‌های تخصصی مختلف، شاهد آن خواهیم بود که چندین راهکار تخصصی و فناورانه مختلف با مزایای خاص خود ارائه گردیده و بدین ترتیب در فضای بازتری می‌توان بهترین راهکار را ازنظر میزان اثربخشی، هزینه، ایمنی، رعایت مسائل زیست‌محیطی و سایر استانداردهای ملی و جهانی انتخاب نمود. معاون امور معادن طرح توسـعه نوآوری‌ها و فناوری‌های حوزه زمین‌شناسـی، معدن و صنایع معدنی معاونت علمی و فناوری ریاسـت جمهوری در خاتمه گفـت: حوزه معـدن و صنایع معدنی باید دانش زمین‌شناسـی را با توجه به اهمیت آن که در بخش اکتشـاف و اسـتخراج معادن در این حوزه مدنظر قرار دارد، موردتوجه قرار دهد. به‌عنوان مثال در زنجیره تولید فولاد، دسـتیابی به فناوری‌های نویـن در بخش‌های مختلف مطالعات زمین‌شناسـی ذخایر معدنی، عملیات اکتشافی ژئوفیزیک هوایی و زمینی، پردازش داده‌ها و طراحی معادن، اسـتخراج معادن سنگ‌آهن، فرآوری سنگ‌های معدنی و تولید کنسانتره، گندله‌سازی، احیاء، ذوب و نورد آهن و فولاد، تأمین و بهینه‌سـازی مصرف آب و انرژی، مسائل زیست‌محیطی، مدیریت تأمین ماشین‌آلات و تعمیر و نگهداری آنها، مدیریت عرضه و تقاضا محصولات تولیدی در بازارهای داخلی و خارجی از اهمیت زیادی برخوردار است. وی افزود: در این میان استارتاپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند با ارائه ایده‌های فناورانه، نقش مهمی را در حل چالش‌ها و اصلاح فرآیندهای عملیاتی و گسـترش مرزهای فناوری و دانش فنی بر عهده داشـته باشـند. همچنین درزمینه، خلق ارزش‌های نوین علمی، صنعتی و اقتصادی و تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی، ساخت تجهیزات فناورانه در داخل کشور و بومی‌سازی فناوری‌های وارداتی نیز نقش بسیار مهمی را ایفا نمایند.

سخن پایانی

با توجه به موارد یادشـده و به باور اغلب فعالان در عرصه صنایع معدنی دولـت فقط نباید یک نقطه را ببینـد و فقط تمرکز خود را بر روی موضوع تحریم‌هـا بگـذارد. ما بایـد ماشـین‌آلات و تکنولوژی جدیـد وارد کنیم. شـرکت‌های خارجی بعد از تحریم‌ها جمع کردند و رفتند و هیچ ضمانتی از آنها گرفته نشـده بود که بمانند و کارشـان را تمـام کنند و آنهایی هم که نرفتند برای ادامه فعالیت داخل کشـور به دلیل تحریم‌ها دچار مشکل هسـتند. اینکه دولت چه اقداماتی می‌تواند در این زمینه کند تا مشـکلات برطـرف شـود؟ باید گفـت، به‌طورکلـی از طریق معاونت علمی ریاسـت جمهوری می‌توانند کمک کنند و ما بارها به این بخش‌های مختلف دولتی رجـوع کرده‌ایم کـه مثلاً در فلان جـا و فلان نقطه مشـکل داریم که در این شرایط می‌توانند شرکت‌های دانش‌بنیان را معرفی کنند. ولی متاسفانه کسانی را معرفی می‌کنند که یا شناخته‌تر شده هستند یا یک رانتی پشت قضیه اسـت که آنهـا را معرفی می‌کنند. دولت می‌تواند در شناسـایی این شرکت‌های دانش‌بنیان به شرکت‌های صنایع معدنی خیلی تاثیرگذار باشد که متاسفانه آن تأثیر لازم را نداشته است.

خانه ملت

نجات انرژی کشور به دست بخش خصوصی

براسـاس مبانی نظری علم اقتصاد، سـاختار، رفتار بازیگران در بـازار و عملکرد بازار هم بر یکدیگر تاثیر گذاشـته و هـم از یکدیگر وشـرایط اولیه و خارج از بـازار تاثیر می‌پذیرند که بررسـی رابطه علیت بین آنها، نیازمند مطالعه تجربی براسـاس داده‌های گذشته بازار عمده‌فروشـی برق ایران است تا به‌واسـطه نتایج آن بتوان در خصوص علیت و میزان تاثیرگـذاری آن اظهار نظر کرد، مضاف بر اینکه، عملکرد بازار برق ایران، تابع شـرایط اولیـه (یارانه‌ای بودن قیمت‌ها، نوع مالکیت، وجود اقتصاد مقیاس، ماهیت شـبکه برق، ویژگی کالای برق، وجود قیود فنـی و...) و عوامل خارج از بازار مثل شوک‌های اقتصادی (نوسانات نرخ ارز، نرخ تورم و...) و سیاست‌های تثبیت اقتصـادی دولت نیز خواهـد بود. بنابه گفته کارشناسـان عملکرد بازار از منظر نیروگاه‌های غیردولتی، عموماً با شاخص‌های مهمی مثل نرخ سـودآوری (شـامل دوره بازگشـت سـرمایه)، پیشـرفت فناوری، دسترسی به شـبکه، قیمت و کارایی سنجیده می‌شـود و سـاختار بازار نیز عمدتاً به شـاخص‌هایی مثل تمرکز، موانع ورود به بازار سـاختاری و موانع خروج از بازار ساختاری اشاره دارد و بالاخره رفتار بازیگران در بازار نیز براساس سنجه‌های قدرت بازار یک جانبه، تبانی، ائتلاف و سایر موانع ورود به بازار استراتژیک و موانع خروج از بـازار اسـتراتژیک اندازه‌گیری می‌شـود. به‌نظر می‌رسـد که چنانچه داده‌ها موجود باشد، می‌توان شاخص تمرکز را در سطح نیروگاهی و شرکتی محاسـبه کرد. نکته قابل توجه این است که حتی با وجود سطح تمرکز بالا در بازار برق ایران، نمی‌توان نتیجه گرفت که قیمت بالا در بازار لزوماً نتیجه تمرکز بالا بوده است. چراکه در بازار برق علاوه بر وجود سقف قیمت به‌عنوان مانع افزایش تهاجمی قیمت، بنگاه‌ها با وجود داشتن سهم بازار بالا، ممکن است لزوماً قیمت بالا پیشنهاد نداده باشند.

رمضانعلی سنگدوینی، عضو کمیسیون انـرژی مجلـس شـورای اسـلامی در گفت‌وگو با «روزگار معدن» با اشـاره به ضرورت حمایـت از بخـش خصوصی صنعت برق گفت: نجات انرژی کشور در همه حوزه‌ها اعـم از بـرق، گاز و نفت به دست بخش خصوصی است، این بخش همیشه باید در میدان باشد و مورد حمایت قرار بگیرد. وی با اشاره به مطالبات بخش خصوصی صنعت برق از وزارت نیرو که حدود ۹۰ هزار میلیارد تومان اسـت، تصریح کرد: بخش خصوصی صنعت برق حدود ۱۵۰ هزار شـغل مستقیم در کشور ایجاد کرده است لذا برای حمایت از این بخش که همان مردم هستند، باید تضمینی برای سرمایه‌گذاری داده شود. با وقوع این امر به تبع رغبت لازم برای این دسـت از فعالان اقتصادی ایجاد می‌شود و این گونه می‌توان سـرمایه‌گذاری در صنعت برق را میسر ساخت و تولید و مصرف برق را به تعادل رساند. سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنعت برق چه در حـوزه صنایع و چه در حوزه خانگـی باید سـودآور بـوده و امنیت لازم را داشـته باشـد. عضو کمیسـیون انرژی مجلس ضمـن تاکید بـر اینکـه صنعت برق زیرساختی‌ترین صنعت کشور اسـت و بدون برق رشد و توسعه‌ای امکان‌پذیر نیسـت، افزود: دولت می‌تواند با اختصاص تسـهیلات بانکی بلندمـدت برای بخش خصوصـی و کمک به آنهـا از طریق صندوق ذخیره ارزی و سایر صندوق‌های ملی، حمایت خود را از این بخش نشـان دهد و از ظرفیت آن برای جبران کمبود تولید برق و در نهایت توسعه اقتصادی کشور استفاده کند. سنگدوینی با اشاره به برنامه‌های اعلامی وزیر نیرو در جلسـه رای اعتماد مبنی بر افزایش ۴۰ هزار مگاوات در طول دوره ۴ سـاله، ادامه داد: افزایش تولید برق در کشـور فقط در صورت حمایت از بخـش خصوصی قابل جبران اسـت، دولت به تنهایی و صرفا با تکیه بر توان خود نمی‌تواند تولید برق را در کشـور افزایـش دهد. بهینه‌سـازی مصرف نیـز یکی از برنامه‌هایی اسـت که برای اجرای آن می‌تـوان از توانمندی بخش خصوصی بهره برد. وی در پایان با تاکید بر اینکه اسـتفاده از نظرات بخش خصوصی صنعت بـرق در جلسـات و تصمیم‌گیری‌ها یک ضرورت است، خاطرنشان کرد: یکی از مشکلات مدیریت در کشور ما این اسـت که کمتر از نظـرات نخبگان و متخصصان اسـتفاده می‌شـود. لذا این موضوع بایـد مورد اهتمام بیشـتری قرار بگیرد. برقراری ارتبـاط بین بخش خصوصـی، دولت و مجلـس نیز باید بیش از پیش مدنظر باشـد که اعضای کمیسیون انرژی مجلس در این زمینه از هیچ تلاشی دریغ نخواهند کرد.

یادداشت

اصفهان، قطب پروسس صنعت سنگ

بهرام شکوری
عضو هیات نمایندگان اتاق ایران

طبـق آمـار بیش از ۷۰ درصد پروسـس سـنگ ایران در اسـتان اصفهان انجام شـده اسـت؛ به همین دلیل استان مرکزی و اصفهان نقش قابل‌توجهی در صنعت سـنگ ایفا می‌کند و برگزاری نمایشگاه در این ۲ اسـتان می‌تواند منافع بسـیاری برای این صنعت به همراه داشته باشد.

درباره تاثیر برگزاری نمایشگاه‌ها بر برند سازی بازار صنعت سنگ می‌توان گفت: نمایشگاه عرصه‌ای است که در آن می‌توان توانمندی‌ها را در معرض دید قرار داد و انتقال تجارب انجام شود. روسای جمهوری و وزرای پیشین با هیات‌های دولتی سفر می‌کردند اما برای اولین بار دولت آقای روحانی هیئت‌هایی تجاری را در سفرها با خود همراه کرد تا بتوانند ارتباطات تجاری لازم را برقرار سازند. این امر پس از برجام بیشـتر موردتوجه قرار گرفت و این گونه فرایندهای سرمایه‌گذاری و خرید تجهیزات تداوم و رونق یافت. هرچند با تشدید تحریم‌ها اوضاع بـه این منوال نماند و فرصتی ایجاد شـد تا مـا بتوانیم ظرفیت‌های داخلی کشور را شناسایی کنیم. اکنون بسیاری از تجهیزات فرآوری سنگ در داخل کشور تولید می‌شوند اما شاید بسیاری از فعالان این عرصه ازاین‌دسـت ظرفیت‌ها اطلاع و آگاهی کامل و جامعی نداشته باشند. برگزاری نمایشگاه این فرصت را در اختیار فعالان حوزه صنعت سـنگ قرار می‌دهد تـا با محصولات و توانمندی‌های داخل کشـور آشنا شوند و به‌جای خرید تجهیزات و خارجی و پرداخت هزینه‌های گـزاف، با قیمتی مناسـب از محصـولات و تولیدات داخلی باکیفیت بهره‌مند شوند. برخی محصولات در بازار صنعت کمیاب‌تر هستند اما ایران به دلیل تعدد معادن و گوناگونی سـنگ‌ها از امکان تولید انواع سـنگ‌ها برخوردار اسـت، بااین‌حال برخی از فعالان عرصه صادرات سنگ ممکن است از این تنوع آگاه نباشند و نمایشگاه شرایطی برای این آشنایی فراهم می‌سازد. متاسفانه به دلیل عدم تعامل با بازارهای جهانی و عدم تحقق برجام، حضور فعالان خارجی در نمایشگاه‌هایی که در داخل کشـور برگزار می‌شـوند کاهش یافته اسـت؛ اگر امکان حضور فعالان خارجی نیز فراهم بود، بی‌شک این دست از نمایشگاه‌ها بسیار پربارتر بودند.

علاوه بر نمایشـگاه بین‌المللی سـنگ که هرساله در استان تهران برگزار می‌شـود؛ دو نمایشـگاه دیگر در حوزه صنعت سنگ ازجمله نمایشگاه بین‌المللی سنگ ایران در نیم‌ور محلات و سپس نمایشگاه بین‌المللی سنگ، معدن و صنایع وابسته که در استان اصفهان برگزار می‌شوند. نمایشگاه سنگ ایران از دبیرخانه‌ای دائمی برخوردار است و با توجه به شـرایط منطقه، استان مرکزی سرآمد تولید سنگ‌های تزئینی در کشـور شناخته می‌شـود. از طرف دیگر نمایشگاه دوم در اصفهان، اسـتانی که بیشـترین فرآوری‌های سنگ را انجام می‌دهد، برگزار می‌شـود. طبق آمار بیش از ۷۰ درصد پروسـس سنگ ایران در اسـتان اصفهان انجام‌شـده است؛ به همین دلیل استان مرکزی و اصفهان نقش قابل‌توجهی در صنعت سـنگ ایفا می‌کند و برگزاری نمایشـگاه در این ۲ اسـتان می‌تواند منافع بسیاری برای این صنعت به همراه داشته باشد. در کشور ما تنوع سنگ بسیار است و به‌جرئت می‌تـوان گفت کـه در این عرصه و به لحاظ ذخایر سـنگی رتبه دار هسـتیم اما متاسفانه همانند سـایر صنایع درصد بسیار کمی از این منابع مورد استفاده و استخراج قرار می‌گیرند. طبق آمار کمتر از نیم درصـد از کل ذخایر موجود را اسـتخراج می‌کنیـم اما میانگین این فرایند در جهان، رقم میان ۳ تا ۵ درصد است. ما در حوزه سنگ‌های تزئینـی از ۳میلیـارد تن ذخایر قطعی و بیش از ۵ میلیارد تن ذخایر قطعی احتمالی برخوردار هسـتیم و از این منظر با کشوری همچون ترکیه در جایگاهی یکسـان قرار داریم اما تنوع سنگ‌های ما فراتر از این کشـور است. بااین‌حال کشـور ترکیه از صادرات سنگ توانسته قریب به ۵ میلیارد دلار کسب درآمد کند و بیش از ۲۰ درصد از حج بـازار جهانـی این صنعت را در اختیار گیرد؛ درصورتی‌که صادرات ما از ۳۰۰ میلیون دلار فراتر نرفته و تنها ۷ درصد از سنگ‌های خود را به‌صورت خام و فرآوری شده صادر و مابقی تولیدات را در داخل کشور عرضه می‌کنیم. اما کشوری همچون ترکیه ۷۴ درصد سنگ‌های خام و فرآوری شده خود را صادر و ارزآوری مناسبی برای کشورشان ایجاد می‌کنند. ما نیز می‌توانیم به‌نوبه خود بخش عظیمی از این بازار را در دست گیریم اما باید بتوانیم در ابتدا مقدمات این امر را مهیا سازیم.

تشدید تحریم‌ها بی‌شک بر کاهش صادرات صنعت سنگ بی‌تاثیر نیسـت؛ اما به باور من مشـکل اساسـی این صنعت از جای دیگری سرچشـمه می‌گیرد. برای مثال دولت‌ها چالش‌های بسـیاری برای فعالان این حوزه با وضع عوارض صادرات ایجاد کردند و این امر سبب شـد تا صنعتگران ما بسیاری از بازارها را از دست دهند. همچنین ما نتوانسـتیم در تولیداتمان اسـتانداردهای لازم را رعایت کنیم. علاوه بر آن در حوزه بازاریابی و مارکتینگ عملکرد ضعیفی از خود به‌جای گذاشتیم. در حال حاضر شرکت‌های مختلفی بازاریابی این محصولات را برای کشورهای منطقه انجام می‌دهند و ارزش محصولات ما در بازار جهانی با کاهش چشـمگیری روبه‌رو است و این فضای رقابت منفی سبب شده تا لطمه‌های بسیاری به این صنعت وارد شود.

ضمن ایجاد تشـکل‌ها، کنسرسیوم‌های صادراتی بزرگ و استوک انبار، باید بتوانیم سالن‌های نمایش در بازارهای جهانی را از آن خود کنیم تا سـنگ کشـورمان به دنیا عرضه شود. البته اگر دولت نیز در این مسـیر حمایت‌های لازم را انجام دهد، می‌توانیم بازارهای بزرگی برای این صنعت در مناطق مختلفی چون امریکای شمالی، اروپا و ... ایجاد کنیم و شاهد ارزآوری بسیاری از این طریق برای کشور باشیم.

روزگار معدن

سه‌شنبه ● ۸ آذر ۱۴۰۱ ● ۴ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ ● ۲۹ نوامبر ۲۰۲۲ ● سال پنجم ● شماره ۹۷۰

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول و سردبیر: ناصر بزرگمهر
فنی و هنری: مهدی نجفی
نمایندگی دفتر اروپا: چکاوک بزرگمهر

آدرس: تهران- میدان هفتم تیر- خیابان قائم مقام فراهانی- پلاک ۷۴
تلفن: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - تلفن همراه: ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱ -نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰
پیامک: ۳۰۰۸۲۱۹۰ - ایمیل سازمان آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵

چاپ: هنر سرزمین سبز

www.Madandaily.com
www.instagram.com/Madandaily
www.twitter.com/Madandaily
www.t.me/Madandaily
E-mail:info@madandaily.com
tozi.smtnews@gmail.com

یادداشت

ساخت مسکن ملی غیرممکن نیست

میثم مهرپور
کارشناس مسکن

اینکه دولت بخواهد مسکن بسازد یا شرایطی را مهیا کند که سازندگان مسکن ساخت آن را تسریع کنند، ۲ موضوع متفاوت است، اما ساخت یک میلیون واحد مسکونی در سال اگرچه کار بزرگی باشد، کار غیرممکنی نیست. در دولت‌های نهم و دهم به‌طورمیانگین در هر سال ۷۰۰ هزار واحد مسکونی ساخته شد که در دولت یازدهم و دوازدهم حدود ۳۰۰ هزار واحد کاهش یافت.

برای افزایش میزان ساخت و ساز مسکن، نهاده در کشور به‌اندازه کافی وجود داشته و نقدینگی موردنیاز آن نیز می‌تواند به‌وسیله سیستم بانکی و گشایش ریالی تامین شود، بخش خصوصی نیز در بخش مسکن حضور فعالی دارد که می‌تواند در ساخت مسکن به دولت کمک کند.

اصل این کار امکان‌پذیر است و امکانات و شرایط لازم برای آن نیز وجود دارد، اما به‌نظر نمی‌رسد، بتواند تاثیر چندانی بر نرخ مسکن گذاشته و منجر به حل مشکل هزینه‌های بازار مسکن ـ به‌طوری که شهروندان راحت‌تر بتوانند خانه‌دار شوند ـ نخواهد شد، در واقع با افزایش عرضه در بازار مسکن، قیمت‌ها کاهش نمی‌یابد.

در برنامه‌های توسعه ۵ ساله گفته شده هر ساله باید ۸۰۰ هزار تا یک میلیون واحد مسکن ساخته شود تا کشور با کمبود عرضه مسکن مواجه نشود، زیرا خانواده‌های جدیدی که تشکیل می‌شوند، به مسکن نیاز دارند.

خانه‌هایی که ساخته می‌شوند، باید با نیاز متقاضی متناسب باشند، گفته می‌شود اکنون یک و نیم تا ۲ میلیون خانه خالی در کشور وجود دارد که بخشی زیادی از آن در استان و شهر تهران قرار گرفته است، این آمار اشتباه نیست، اما سوال اینجا است که چرا باوجود این تعداد خانه خالی، همچنان با مشکل کمبود مسکن مواجهیم؟

خانه‌های خالی در مکان‌هایی قرار گرفته که متقاضی برای آن وجود ندارد، ممکن است در شمال تهران خانه‌هایی وجود داشته باشد که خالی است و خالی نیز می‌ماند، این موضوع ممکن است در اطراف تهران یا استان‌های بزرگ نیز وجود داشته باشد.

بنابراین زمانی می‌توان مشکل مسکن را حل کرد که عرضه مسکن متناسب با تقاضای آن باشد، با ساخت مسکن در منطقه‌ای که به‌دلیل وجود مشکلات رفت‌وآمدی و نبود امکانات اولیه، شهروندان حاضر به زندگی در آن نیستند یا مناطقی که هزینه مسکن در آن به‌قدری زیاد است که کسی توان خرید آن را ندارد وبه این راحتی نمی‌توان مشکل مسکن را حل کرد.

طرح دولت برای ساخت مسکن فقط منجر به رونق اشتغال و رشد اقتصادی خواهد شد، زیرا با افزایش تولید مسکن بسیاری از تولیدات داخلی رونق خواهد گرفت، اکنون در بخش سیمان با کاهش تقاضا مواجه است و با ظرفیت کمتر تولید انجام می‌شود و تقاضای کافی برای آن وجود ندارد.

مشکل مسکن با یک اقدام حل نمی‌شود و علاوه بر افزایش عرضه مسکن، قدرت خرید شهروندان نیز در حل این مشکل اهمیت ویژه‌ای دارد، افزایش قدرت خرید شهروندان و افزایش عرضه متناسب با تقاضای بازار برای حل مشکل مسکن ضروری است.

بنابراین نمی‌توان از مسکن ارزان صحبت کرد، مسکنی که حتی زمین آن نیز رایگان باشد، کمابیش نیم میلیارد تومان هزینه دارد که بسیاری از افراد توانایی خرید آن را ندارند.

ساخت مسکن با در نظر گرفتن نیاز مردم، می‌تواند موثر باشد و منجر به فعالیت سایر شغل‌ها نیز می‌شود، اما اگر دولت می‌خواهد این طرح موفق باشد، لازم است، اجازه دهد خود مردم یا انبوه‌سازان این خانه‌ها را بسازند تا مشتری داشته باشد و اشتباهات گذشته تکرار نشود.

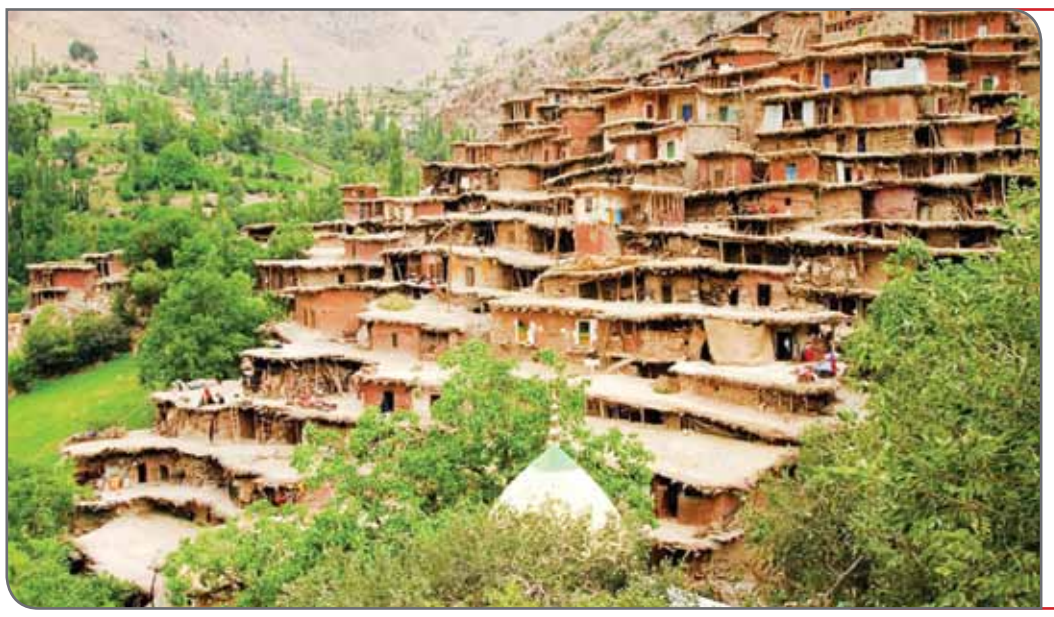
ابعاد این طرح هنوز مشخص نیست، اما اگر دولت هر مداخله‌ای در هر قسمت از روند ساخت این مسکن‌ها داشته باشد، این طرح شکست خواهد خورد.

واقعیت این است که باتوجه به هزینه‌هایی که در کشور وجود دارد، ساخت مسکن ارزان‌نرخ به‌معنای واقعی باید به فراموشی سپرده شود، زیرا اکنون دیگر امکان ساخت مسکن ارزان‌نرخ وجود ندارد.

در دهه ۸۰ هزینه‌های ساخت مسکن مهر در نهایت حدود ۳۰ تا ۴۰ میلیون تومان می‌شد، اما امروز حتی اگر دولت، زمین رایگان در اختیار سازنده قرار دهد، برای ساخت یک واحد ۷۵ متری بدون شک حدود ۴۰۰ میلیون تومان هزینه ساخت لازم است، بنابراین نرخ ساخت هر متر مسکن ۴ تا ۵ میلیون تومان است.

چالش‌های افزایش جمعیت در کلانشهرها بررسی شد

مسیر اجباری مهاجرت معکوس

محمد انوشه‌ئی

افزایش جمعیت در کلانشهرها همیشه موضوعی است که چالش‌های مختلفی را به وجود آورده و این اتفاق وقتی تشدید می‌شود که بخش روستایی و شهری از امکانات رفاهی و مشاغل مناسب برای زندگی برخوردار نباشند.

بنابراین باتوجه به هزینه‌های گزاف زندگی در شهرهای بزرگ، اقشار کم‌درآمد راهی جز مهاجرت به شهرهای کم‌هزینه‌تر ندارند، همچنین اختلاف درآمدها با سبد خانوار در بخش‌های مختلف اقتصادی یکی از مهم‌ترین علت‌های مهاجرت معکوس در کشور است.

در سال‌های اخیر، رشد وحشتناک نرخ مسکن، خرید یا حتی اجاره یک خانه مناسب را برای دهک‌های پایین جامعه دشوار کرده است، زیرا در حال حاضر مسکن بیش از ۶۰ درصد هزینه‌های خانوارها را می‌بلعد، ازاین‌رو شرایط اقتصادی و گرانی مسکن جدا از میل باطنی افراد، مسیر اجباری مهاجرت به شهرهای کوچک‌تر و بافت روستایی را هموار کرده است. این درحالی است که به گفته بسیاری از کارشناسان و براساس شواهد با مهاجرت معکوس، بخش شهری و روستایی ظرفیت افزایش جمعیت در بخش‌های رفاهی، آموزشی، اسکان و اشتغال را ندارد.

تحقق رویای مهاجرت معکوس

آنچه در سراسر جهان همیشه در حال وقوع بوده، مهاجرپذیر بودن شهرهای بزرگ به‌دلیل جذابیت‌ها، امکانات و رفاه است. مهاجرت از روستاها به شهرها و کلانشهرها و مهاجرت از شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ پدیده‌ای است که همواره در کشورمان جریان دارد.

شاید دلیل آن، ناتوازنی در توزیع مناسب و هماهنگ فعالیت‌های اقتصادی باتوجه به جمعیت و قابلیت‌های هر منطقه است، بنابراین فقر امکانات شهرهای کوچک و تجمع ثروت در شهرهای بزرگ؛ انگیزه لازم برای مهاجرت را تامین می‌کند. مهاجرت به کلانشهرها باتوجه به اینکه این مسئله هم پاسخگوی نیاز اشتغال مهاجران و هم تامین‌کننده نیروی انسانی موردنیاز در کلانشهرها است، تاحدودی قابل‌قبول است، البته این امکانات فقط اشتغال نیست، بلکه امکانات بیمارستانی، شهری، آموزشی و حتی خدمات تفریحی و اجتماعی را هم شامل می‌شود. برنامه‌ریزی برای تداوم رشد تولید مسکن در شهرستان‌ها، می‌تواند مقدمه‌ای برای تحقق رویای مهاجرت معکوس شهروندان از تهران و کلانشهرها به شهرهای خلوت و کمتر توسعه‌یافته باشد. از منظر کارشناسی، برای ترغیب مردم به مهاجرت از تهران و کلانشهرها، باید با رعایت اصول مربوط به آمایش سرزمین، مسائل مربوط به سکونت، معیشت و اشتغال افراد در سایر شهرها نیز مهیا شود تا انگیزه برای مهاجرت از کلانشهرها نیز وجود داشته باشد. کمک به رونق مسکن در شهرستان‌ها و زمینه‌سازی برای تحقق مهاجران معکوس از تهران در حالی است که دولت‌ها سال‌ها است، در این مسیر تلاش می‌کنند و هنوز به نتیجه مطلوب نرسیده‌اند.

«روزگار معدن» در این گزارش علت‌های مهاجرت معکوس از شهر تهران را بررسی کرده است.

رقم بالای افزایش جمعیت کلانشهرها

ناصر یارمحمدیان، کارشناس مسکن، در رابطه با این موضوع به «روزگار معدن» می‌گوید: بازار مسکن از بازارهای اقتصادی تاثیر می‌پذیرد و دولت نقش گسترده‌ای بر این بازار ندارد و زمانی که دولت بخواهد به بازار مسکن ورود کند، از ابزارهای اقتصادی کمک می‌گیرد، ازاین‌رو این بازار در ایران برخلاف اقتصادهای مبنی بر بازار آزاد که دخالت مستقیم بر بازار مسکن دارند، شکل متفاوت‌تری به خود گرفته است.

یارمحمدیان گفت: به‌دلیل تقاضا برای سکونت در کلانشهرها، مسکن گرانی بی‌سابقه‌ای را در سال‌های اخیر تجربه کرده است و تمایل افرادی که می‌خواهند به کلانشهرها مهاجرت کنند، نه‌تنها کاهش پیدا نکرده، بلکه رو به افزایش است. آمارهای مربوط به مهاجرت و رشد جمعیت حاکی از این مسئله است که افزایش جمعیت در کلانشهرها به‌ویژه استان تهران نسبت به متوسط کشوری رقم بالاتری است و گرانی‌ها تاثیری برای کاهش این روند نداشته است. نکته دیگر که باید به آن توجه کرد بحث کاهش زادوولد در کلانشهرها نسبت به سایر مناطق کشور است که به‌خوبی نشان می‌دهد که دلیل افزایش جمعیت در کلانشهرها مهاجرت است.

وی افزود: با افزایش گرانی‌ها در بخش مسکن، ۲ حالت اتفاق می‌افتد؛ حالت اول افرادی که نسبت به قیمت‌ها بی‌تفاوت هستند و گرانی‌ها تاثیری بر زندگی آنها ندارد و دسته دیگر افرادی که توان مالی برای مقابله با گرانی‌ها را نداشته و در نهایت مجبور به مهاجرت می‌شوند.

تاثیر مهاجرت معکوس بر رونق بافت غیرشهری

یارمحمدیان بیان کرد: تلاش‌های دولت برای توسعه ساخت‌وساز در مناطق جدید و حومه شهر از طرفی این امید را به اقشار کم‌درآمد می‌دهد که در آینده صاحب خانه شوند و از طرفی خانه‌هایی که در این شهرک‌ها قرار دارند، نقش سکونتگاه‌های خوابگاهی را ایفا می‌کنند که به‌علت کمبود ظرفیت‌های رفاهی و اقتصادی، نه‌تنها پیشرفت چشمگیری را تجربه نمی‌کنند، بلکه با تاثیر معکوس و افزایش جمعیت در این شهرها، با چالش‌های جدی روبه‌رو می‌شوند که این مساله چند سالی است در شهرهای پرند و پردیس در حال اتفاق افتادن است.

نقش سیاست‌های دولت در ساماندهی بازار مسکن

یارمحمدیان خاطرنشان کرد: دولت باید با برنامه‌ریزی و اجرای سیاست‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت در راستای بهبود و ساماندهی بازار مسکن گام بردارد و تولید مسکن را به‌سمتی هدایت کند که توان اقتصادی بیشتر مردم جامعه برای خرید خانه به حد مطلوبی برسد، همچنین انتظارات اقتصادی تفاوتی برای یک موضوع واقعی و غیرواقعی قائل نیست، یعنی اگر افراد جامعه حتی به‌غلط در انتظار افزایش نرخ کالایی باشند، آن کالا با افزایش نرخ روبه‌رو می‌شود و انتظارات غیرواقعی، تاثیرات واقعی بر مسائل مختلف اقتصادی می‌گذارد، در نتیجه حتی اگر طرح‌های مسکنی دولت به‌سرانجام نرسد، باز جنبه روانی مثبتی در جامعه ایجاد و تا حدی بازار را ساماندهی می‌کند.

یارمحمدیان در پایان گفت: سازمان‌های ذی‌ربط باید با ارائه آمارهای هماهنگ و دقیق بستر محکمی را برای برنامه‌ریزی و اجرایی کردن طرح‌ها و سیاست‌های مسکنی به‌کار گیرند تا روند تولید مسکن در کشور وارد فاز تازه‌ای شود، در غیر این صورت با افزایش قیمت‌ها، اگر مهاجرت معکوس، بدون برنامه‌ریزی شکل بگیرد، مشکلات زیادی را در بخش مختلف به‌وجود می‌آورد.

برنامه‌ای برای مهاجرت معکوس وجود ندارد

علی‌پژهان، کارشناس جمعیت‌شناسی به «روزگار معدن» گفت: اقتصاد، تعیین‌کننده شکل و نوع مهاجرت است. اینکه نرخ مهاجرت در تهران منفی شده کمی تامل‌برانگیز است، زیرا باتوجه به اینکه روستاها خالی از سکنه شده‌اند، اشتغال و اشتغالزایی در عمل در برخی مناطق کشور به‌حالت تعطیل درآمده و کارخانه‌ها نیمه‌تعطیل و گاه تعطیل شده‌اند، همچنین جوانان این مناطق سرمایه‌ای ندارند که امیدوار باشند در آینده می‌توانند به روستای خود بازگشته و سرمایه‌گذاری کنند. دولت نیز در عمل برنامه‌ای برای جوانان ندارد که منجر به مهاجرت معکوس مثبت شود. بسیاری از وعده‌هایی که برای ترغیب مردم به مهاجرت معکوس در دولت‌های قبل داده شده بود، عملیاتی نشدند و مردمی که به امید این وعده‌ها به مناطق خود بازگشته بودند، ناچار شدند دوباره به تهران بازگردند. وی ادامه داد: شرایط اقتصادی در تهران سخت و سبد خانوار بسیار کوچک شده است. مردمی که قدرت خرید ندارند، از منطقه تحت سکونت خود به مناطق پایین‌تر عقب‌نشینی کرده‌اند تا جایی که مردم مناطق کم‌برخوردارتر شهر به حاشیه‌های این شهر مهاجرت کرده‌اند؛ بنابراین رفتار مهاجرتی در ایران بیشتر از آنکه اجتماعی باشد، پشتوانه اقتصادی دارد.

تهران دیگر مهاجرپذیر نیست

این کارشناس با بیان اینکه، منفی شدن روند مهاجرت به تهران از یک منظر می‌تواند درست باشد، توضیح داد: برای به‌دست آوردن نرخ خالص مهاجرت، نرخ ورودی‌ها و خروجی‌ها را بررسی می‌کنند. در حال حاضر در شهر تهران تعدادی از شهروندان برای کار و افزایش کیفیت زندگی به خارج از کشور مهاجرت کرده‌اند و ورودی‌های این شهر از خروجی‌های آن کمتر است، بنابراین این شهر دیگر مهاجرپذیر تلقی نمی‌شود. وجود بحران اقتصادی و اجتماعی در کلانشهری مانند تهران باعث می‌شود که میزان مهاجرزدایی شهر بیش از مهاجرپذیری آن باشد که این یک اتفاق شوم است و از آن می‌توان به‌عنوان نوعی فلاکت اقتصادی هم یاد کرد. مقصد مهاجرت معکوس از تهران مناطقی مانند اسلامشهر، پرند و پردیس است. این در حالی است که این مناطق به‌لحاظ امکانات شهری و رفاهی در شرایط مناسبی قرار ندارند و به‌نوعی در محرومیت به‌سر می‌برند. چنان‌که در ابتدای ساخت مسکن مهر، نبود زیرساخت‌های لازم رفاهی، اجتماعی و حتی فرهنگی برای جای دادن جمعیتی ناهمگون در آنها تاکید می‌شد و ساکنان این مناطق نیز از فقدان امکانات مناسب زندگی شکایت می‌کردند؛ شرایطی که بعید است امروز نیز تفاوت چندانی با گذشته کرده باشد.

چرخه معیوب نابرابری

پژهان گفت: به‌لحاظ استانداردها، شهر جایی است که امکانات و زیرساخت‌های لازم بهداشتی، آموزشی، جاده‌ای، آب و فاضلاب، فضای سبز و امکانات تفریحی را داشته باشد. در حالی که شهرهایی که در استانداردهایی برخوردار نیستند و در عمل بیابان‌هایی دارای ساختمان هستند... از طرف دیگر دولت باید به این سوال پاسخ دهد که آیا در این مناطق، کار و اشتغال ایجاد کرده است؟ آیا کارخانه‌ای برای ایجاد اشتغال افتتاح شده است؟ پاسخ به این سوال منفی است؛ بنابراین این مهاجرت معکوس از تهران به‌سوی حاشیه‌نشینی بوده است، بلکه جمعیت راه خودش را این‌گونه پیدا کرده است که به‌دلیل نداشتن توانایی مالی برای زندگی در تهران، به حاشیه‌های اطراف آن مهاجرت کنند.

وی تاکید کرد: افرادی که از تهران به حاشیه مهاجرت کرده‌اند، عموما به دلایل مختلفی مانند ورشکستگی و... چند پله عقبگرد اقتصادی داشته‌اند و این افراد سازگاری کمتری با حاشیه دارند.

افرادی که از شهرهای کوچک به پردیس و پرند می‌روند، سازگاری بهتری با این مناطق دارند تا زمانی که فرزندان آنها بزرگ‌تر شده و به مدرسه می‌روند، سپس فرزندان خود را با جوانان و نوجوانان خانواده‌های برخوردار مقایسه می‌کنند و از احساس نابرابری رنج می‌کشند.

هر دو حالت نیز باعث ایجاد تعارض اجتماعی و ناامیدی می‌شود؛ زیرا نابرابری باعث فقر و فقر باعث نابرابری می‌شود و این چرخه معیوب ادامه می‌یابد.

سخن پایانی

۳ عامل گرانی خانه، آلودگی هوا و وضعیت اقتصادی خانوار در افزایش مهاجرت معکوس از تهران به روستاها تاثیرگذاری بیشتری دارد. رکود بازار مسکن تاثیرات عمده‌ای بر زندگی مردم گذاشته و امکان خانه‌دار شدن در تهران بسیار سخت شده است و مردم در حالی که سال‌ها تلاش می‌کنند، اما موفق به خرید خانه نمی‌شوند. زمانی که رونق اقتصادی حاکم بود، مردم به امید یافتن شغل و زندگی بهتر به تهران مهاجرت می‌کردند، اما متاسفانه امروز به‌دلیل عدم‌گردش اقتصادی، اشتغال کم و هزینه زندگی بالا، مردم دوباره به زادگاه خودشان برمی‌گردند. متاسفانه مسئولان در بخش روستایی آن‌طور که باید نتوانسته‌اند موفق عمل کنند، ازاین‌رو افرادی که به روستا می‌روند، در آنجا هم دچار مشکل می‌شوند، زیرا در بخش روستایی بیشتر به مسائلی از قبیل اجرای طرح هادی و ایجاد آسفالت اکتفا شده و روستاها از نظر اقتصادی توانمند نشده‌اند. اگر دولت بتواند طرح‌هایی را اجرایی کند که اقتصاد روستاها پویاتر شود، موفق می‌شود و در غیر این صورت، زندگی کسانی که به روستاها مهاجرت کرده‌اند، چندان تغییری نمی‌کند و تنها هزینه مسکن و زندگی اولیه آنها کاهش می‌یابد و باز هم بحث رکود بر اشتغال تاثیرگذار خواهد بود و افراد را با چالش‌های بزرگ‌تری روبه‌رو می‌کند.

